

310376

వత్రిక దినము ప్రకటింపఁబడును.

Vol. 9. } చెన్న పట్టణము 1922 వ సం॥ జూన్ నెల 14-వ తేది బుధవారము } No. 63.
సంపుటము ౯ } చుండుభినామ సంవత్సరము, శ్రేష్ఠ మాస బహుళ పంచమి గి. } సంచిక ౬౩

ఆంధ్ర ఆయుర్వేదిక్ ధర్మసి(లివి.టెడ్)

19, హాన్ రోడ్డు, మాంటురోడ్డు పోస్టు, మదరాసు.

ఉత్కృష్టమైన ఆయుర్వేద ఔషధములకు ప్రసిద్ధిచెందిన ఔషధశాల
డాక్టరు ఏ. లక్ష్మీవతి, బి. ఏ ఎమ్. బి. & సి. ఎమ్

గారి చేస్థాపించబడినది.

ఒక ఆణాస్థానపును పంపినవారికి మా క్రొత్త క్యాటలాగు పంపబడును.

అగవభావలలో క్యాటలాగులు గలవు.

(3166)

కృత్రిమములను, బర్మా మున్నగు పలుప్రదేశము
కృత్రిమములను, బర్మా మున్నగు పలుప్రదేశము

మాత్రము భయములేదు (1045)

అప్పుచే బంగారుపతకమును బొందిన

గోపాలాచార్యుగారి

ధర్మములు

పలుభాగములందును, బర్మా మున్నగు పలుప్రదేశము

కృత్రిమములను, బర్మా మున్నగు పలుప్రదేశము

ను చాలినది. శ్రేష్ఠుల ప్రదేశములందు పాఠకమును మేము
మును సోకదు. ఈ మందులకు పిన్నలు, పెద్దలు, గర్భిణి

కృత్రిమము 1 అప్పుడు సీసారు 0-14-0 లు

1/2 " " 0-0-0

య. క్యాటలాగు ఉచితము.

ద్వాశ్రమము, 41, ఆచారప్ప వీధి, మదరాసు.

చెన్నపురి S. K. P. D. ఆసుపత్రియందు

ద్యాపీత విద్యార్థి శీలురుగాను నుండు

భూషణం

స్యంగార్, A. K. A. C. వారి

యనమ్ బలవర్ధకమగు దివ్యాషధము

య, శృత్యము, వేద్యము, ప్రసంగము, ఉద్దేశము మొద
కలను ననుక పాఠకులను, చరిత్రము మొదలైన
నయగోళములు, తులనగోళము, ధాతుశాస్త్రము, ఉన్నా
వృత్తియగును. శ్రీలు గర్భము లింపియుండునపుడు
లక్ష్మి గర్భమునకు చాల బలము కలుగును. ధాతుశాస్త్ర
కు విశిష్టమైన పాఠములను ఆ యగర్భము. చర్మ
య మేనగోళ లకు ముఖ్య సాయము. సీ॥ 1-కి 2-0-0

మొదలివీధి, వేవేరి, మదరాస్.

సవరము బంగారము చే

తయారుచేయబడిన

పద్మాని, క్లావ్ డ్రెస్, యెన్
చంద్ర, సాదా బాలామణి, మోహన్,
వంకర, పార్థి, బొంబాయి, శకుంతల,
రాజావతి, నర్తయిని మంగళూరు మొ
దలగు రకముల గాజులు అన్ని నైజాల్
లోను స్థాపనలో సిద్ధముగానున్నవి.
ఇష్టములేనివో తీసుకొని వెళుము
వాపసియబడును.

ఉమ్మడి రామయ్యశెట్టి,
(1842) గురుస్వామిశెట్టి

(4) నగల వర్తకులు నైజాబాదుగోడ్డు, మదరాసు.

గృహ నిర్మాణము 109

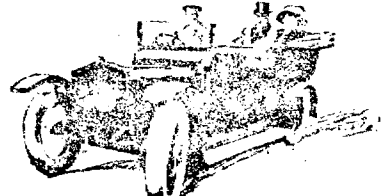
కృష్ణ, గుంటూరు, హైదరాబాదు, గో
దావరి, విశాఖపట్టణము, గంజాము జిల్లాల
వారికి, హెచ్చరిక.

మా స్వంత ప్రదేశలమీద గంగూనునుంచి. లేకు కలప
తెప్పించుటచే చవుకగా ప్రళప్తమైన, లేకుమానులు
కమ్మలు, మాలములు, రత్నములుండు చిల్లరగానున్న,
వర్తకులకు తోట భరలకున్న విక్రయించు చున్నాము.
చెన్న పట్టణం శ్రీకంఠేశ్వర శ్రీమంతులకు, రయిలు
చాపీలు కూడా తక్కువగా నుండును, కావలిన్ని వారు,
ఇట్లు వ్రాయవలెను.

ఆ. సుబ్బారాయుడు, కంపినివారికి

లేకు కలపవర్తకులు, కాకినాడ.

గ్యాల్లీస్ మోటారు పాఠశాల

ఈ పాఠశాలలో విద్యార్థులు 100 రూపాయలు
కట్టిన, 2 మాసములలో మోటారు డ్రైవర్లుగా
తయారై స్టిఫిక్రెట్టు గవర్నమెంటు త్రైసిన్సు
పొందగలరు. బస దొరకును. భోజనమునకు నెల

1-కి రు 16 లు చొప్పున కట్టించవలెను. (11)

GALLEY'S MOTOR INSTITUTE.

Post Box No. 100, Kilpauk Madras.

"తెలుగు సంక్షిప్త లేఖనము"

మీరు ఇలాకదలకనే తెలుగు పాఠ్యపాఠము నెద్యుకొని
భాషాసేవచేయవచ్చును. దినమున కొక గంట పని. "ప్రాచీన
కృష్ణ గిమిల్ మజారిల్ల పంపించండి!"

(13) ఇక ఫోన్ ౪౪౪ బ్యూరో, కాకినాడ.

దేశీయ వార్తలు

బొంబాయి విద్యాశాఖాధికారి నివేదికము

విద్యార్థుల సంఖ్య, పాఠశాలలు తగ్గుట - అసహాయోద్యమ ఫలితమని ప్రభుత్వము వారముట

అవినీతిపట్ల తగ్గికి ఈజిప్టు స్త్రీ వ్రాసిన లేఖ

మహారాష్ట్ర మూలీసభ - అభ్యుత్థానోపన్యాసము

వంగరాష్ట్ర ప్రభుత్వము-వ్యయమును తగ్గించు మార్గములను జూపు కమిటీని నియమించుట

సిక్కుల రాయబారము-సర్దార్ మహతాన్ సింగుగారి సందేశము

శాసనోల్లంఘనము

విచారణ సంఘము

సిక్కు, జూన్ 12:—లక్నో నగరమునందు శమావేశమైన అఖిల భారత కాంగ్రెసు కమిటీ సభ్యులందఱి గీరింపబడిన నీ రాజ్యము ప్రకారము, దేశము మహాజన సభాభ్యుత్థానము హక్కు అజ్ఞానముగాను శాసనోల్లంఘనమును గురించి విచారి చట శాసనసభమును నియమించిరి. ఈ కమిటీ దేశమందలి సామాన్యజాతి స్త్రీలు, కాశీనోల్లంఘనము చేయుటకు దేశము సిద్ధమునగునని దాదా, నిర్మాణ కార్యక్రమమును సంబంధిత అభివృద్ధి సహజమైనది మున్నగు విషయములను గురించి విచారించుటకు దేశమంతటను పట్టణములు నలుపును.

కమిటీ సభ్యులు

హక్కి అబ్దుల్లా, పండి మోతీలాలు, నెహ్రూ, రాజ గోపాలాచారియ్య, విఠ్ఠలాల్ జేటు, కె.ఎల్.బి.ఎస్, కె.ఎల్.జమ్నాలాల్ బాబ్, చార్లెస్ అస్సానీగారి లీఁచిటీగా సభ్యులు నుండును. జూలై మొదటి తేదీనాటి కమిటీ విచారణ ప్రారంభమగును. కేఫు ఢిల్లీ నగరము నందీ సభ్యులందఱి రొక్క ప్రారంభ సభయందు సమావేశమగుదురు. ఈ కమిటీ యొక్క కార్యదర్శకులు, ఒక సహాయకార్యదర్శియు క్లౌలో నియమింపబడుదురు.

మూలీసభ

“ప్రజాసామాన్యమున కుపయోగకరము” అని డిమాండును ఖండించుట.

సత్కార్యమహామే న్యాయమార్గము

యాత్రు మహారాష్ట్ర మూలీసభ సభి చార్లెస్ రియన్. మూలీగారి అభ్యుత్థానము ఆదివారమునాకు మునివ రాబాగు మంత్రియగు సమావేశమయ్యెను మామలాలుగా ఇతర సభ్యులు, ప్రేక్షకుల సేవలంది కచ్చియింది. వారి రక్షణముకూడ సభయందు ప్రతిభయగు ననీ లైయుంది.

అహమ్మదాబాద్ ప్రభుత్వము ఉపన్యాసము

అహమ్మదాబాద్ ప్రభుత్వము సి.వి. వైద్యగారి ప్రారంభో కత్యాన వతివర్ణము నుండెను. ఆదికాలమునండి ఈ సత్కార్య ప్రాచార్యుల నన్నిటిని వివరములతో సహా లెవీ వైద్య గారిట్లు గంభీరముగ నుపన్యసించిరి.

మామలాలు స్త్రీలు పురుషులు అందరు తమ తాత ముత్తలను సంపాదించి పెట్టి భూములను సంరక్షించుకొనుటకు తమ ప్రాణముల నిర్విఘ్న సద్దుమమయ్యారు. తాతాంపెనీ వారు ప్రయత్న సంఘాధికారి ప్రకటనలో ననేక కుద్ధ అభిప్రాయ గలవై. ఈ సేతునిర్మాణములను బొంబాయి నుండి 12 లక్షల పావులలో కొని మండికి లాభము కలుగవచ్చును నైపుచా స్త్రీలు తగ్గునాపేదలు వాడుచున్న మిల్లు గుడ్డల శ్రమ తగ్గునా? ఈ విధానము ధనికుల కెక్కువ ప్రభుత్వము సంగును. యంత్ర కాలస్వంతి దాతల కెక్కువ లాభము నిజమవుచున్నది సామాన్యజాతి కెక్కువ కష్టమును పడుచున్నది. అక్షయ పురుషుల వినిపేదలకు దాన కష్టము చేయుట అండ్ నెలకొనదలపట్టిన వదన మహదొంగ యనిననుకొనిన రివికామిడ్ గారి కిద్దారిము. నిమిషలకు మామలా క్యోసాని దారుల భూములను స్వాధీనము చేసికొని ద్రవ్యమనులను కర్మాగారముల వ్యతిరేకములను, రైల్వే ప్రాంతంపె నీల కిచ్చి చేయుట రివికామిడ్ గారు గాని

న్యాయమును మించినట్టి ది యనదగును. భాగ్యరతుల లాభముకొరకు భూసంపాదన పట్టు క్రింద పేల భూములను గైకొనట న్యాయవిరుద్ధము. స్వత ఆస్తి అనుభవన క్కై లేకుండ చేయుట న్యాయవిరుద్ధము. ప్రజా సామాన్యముకొరకు తప్పి ఇట్టి కాశముల నమలాలు పెట్ట రాదు. ఈ యధికారమును దుర్వినియోగము చేయుటకు పీట పడుచుండును గాన, ఇట్టి కాశముల నన్నిటిని రద్దుచేయ వలె నని నాదృశాభిప్రాయము. వైకేటు కంపెనీకు కూడ పరం భూములు సులభముగ గైకొనబడుచున్నవి. దీనికి మించిన అన్యాయ మొక్కడు జరుగ లేదు.

ఇప్పుడు మామలాల్ మయముగారి 54 గ్రామములవారు తమ గ్రామములను, స్వతస్కృతములను భారీ పీ పెట్టెలెను. నుమారు 12000 మంది ప్రజలు 4 మ భూములను దీ కిటిమిచే నుటకు దురు. పేదలకు ఇట్లు బాధ పెట్టకుండ తాతా కంపెనీ వారు దిన్న నిన్న పనుల నచ్చటచ్చట చేసెయింపవచ్చును. ఈలోతు లందు నివసించుచున్న వారు నిరపరాధులు, సన్మాన్యులు, సర్వే వర్తకులు. వారి గ్రామములలో నొక్క విద్యార్థుడు కానియు నాడ లేరు.

కాశీనోల్లంఘనమును సంక్షేమముల ప్రభుత్వము వారి ప్రధాన భృత్యుల చెప్పకొనుచున్నాడు. న్యాయము, మాక్స్, థర్మ ము-వీని సిద్ధాంతములకు ప్రతిపాదము నన్న కాశములనున్న టి రద్దుచేయవలెను. ఈ మామలాలు న్యాయవిరుద్ధమగు మార్గముల తమ లీకమగు నసత్యులని కల్పించిరిగాని వాస్తవయత్నిములు. నిర్ధానములయ్యెను. కాశము తిరిమించుట ప్రతివింతగాదు అండ్ నెలకొనదలపట్టిన పీ, వాడకొరకు కాశములను దిక్కరించి. మరాఠీగాఢి ఇట్లే చేసెను ప్రభుత్వమువారు కాశనక్రమమును ప్రశ్నించినవలెను. కాశమును పేలతో ప్రభు త్వమువారు ప్రజలను విశేషముగ నిర్బంధింపసాగి. పెద్ద కాశ నముల నన్నిటిని ఇట్ల ఘించుటకు ప్రజలను ప్రధానభృత్య ము. పెద్ద కాశముల విషయముగా కాశనోల్లంఘనము న్యాయము. ప్రతిభా తీయును రొలటు కిరికాశము నెక్కఁకు ముట తన విద్యార్థిభర్త్యులకు నెంపవలెని మదగాను కైస్త్రుగ గురువుగారే చెప్పియుండిరి

న్యాయుత్తరం చెల్లునా?

మన ప్రాచీనుభృత్యుల ప్రకార మేమి, అండ్ నెలకొనదలపట్టిన పీ మేమి ప్రమానమగును తన ఆస్తి సంరక్షించుకొనుటకు మాక్స్ గలిగియున్నాడు. ఇతరులు తన ఆస్తిని అజహంబంబిచ్చి దత్తుకు తన ఆస్తిని సంక్షేమము కొనుటకు వానో బోరాడవచ్చును. ఇప్పుడు తాతాంపెనీ వారొంపేతువును నిర్బించి, వీ భూములను నీళ్లతో మంచి చేయవలెను చెప్పారు గ్రామముల తమ భూములను సురక్షితులనుటకు సత్కార్యకర్తలను నిర్బించుచున్నాడు. ఇతరులకు మహిమును కలిగించుటకు బాధ్యులను బోరాడవచ్చును. ప్రభుత్వాధికారులతో నిట్లు పోరాడును సులభమగునా మహిమ లిప్పుడు తమ ఆస్తి సంరక్షణ భారము పోరాడుట న్యాయుత్తరం చెల్లును. అధికారలే పోరాడవలెను. తిగివారు గాన, మహాత్మాగాంధీ ఉపదేశానుసారము మనము సత్కార్యమము నవలంబించక తప్పదు. మామలాల్ గారిందగు నన్నదరిశోముల నెగిరించివారు గాన మిలివనలేయట్లు చేయరానిది కొందరు వాదించుచున్నాడు. ఇట్టి పరిహారము నంగీ కరించని మామలాల్ గారికి మిలియన్లును, ప్రయతన సంఘాధికారిలే అందోళకుల పీటమనువారందఱి రివికి సహాయపడవచ్చును. ఇది న్యాయసమర్థము. మో. పునహాను మేమి లేను. ని మార్గ రణముగ వైరము బూనుట లేదు. కట్టు లేనపు డెంత విపరీతము అన్నివ్యాప రేపనలవు. ఆం

దోషమునకు బలవత్కారము అందెనెను. కర్మసాను వాదము, వివిధోల్లు నిర్మాణముగ అందోళనమును గలుపదు.”
మామలాలును హింసించుట
మామలాలు తమ ఇష్టానుసారముగ తాతాంపెనీ వారి సంగతులను వివరము నంగీకరించుటలేదు. భీదతో నొప్పకొనుచున్నాడు. సప్తపరివార మంత మొత్తమైనను, మామలాలును చివర మా లీలుగ మార్చి చేయును. ప్రభుత్వము వారికి ప్రతిష్టయు, పే, మహాశాస్త్రుల కాశుల స్వతేవా? నింకాకాధికారులను మండిపట్టు పట్టితే, మేముకూడ మండి పట్టును పట్టియున్నా మని వారు గానింపనలెను.”

సభాభ్యుత్థానము ఉపన్యాసము

సభాభ్యుత్థానము చార్లెస్ మూలీగారిట్లు పన్నెండు:—
భాగిదేశపు పరిశ్రమాభివృద్ధికి, యంత్రకాలాభివృద్ధికి, పాటుపడవలెనని కొందరికి మూలభూమి విశేషముగ నున్నది. ఈ కాశములను మామలాల్ గారిందగు వివరీతపుచేట్టులు చేయుచుండును. పాశ్చాత్య శాగరకతా విశేషములు భాగిదేశ మందు లేవు గాన మానవోద్యమములందు కాశాభ్యుత్థానముల వలె మనము వారాడినట్లు వారాడు. కామ్యును పనీమను కాపాడినట్టి తదేకదీక్షితో మామలాలు తమ భూములను, గ్రామములను సంరక్షించుకొన వలెను. ఇట్టి పట్టులతో పనిచేయవలెను. వైకేటు కంపెనీతో చేరి మామలాలు హింసించుట ప్రభుత్వము వారికి న్యాయము గాదు. ప్రభుత్వమువారి విషయములో జోక్యము కలుగజేసికొని యుండునెత్తుమున ఈ సమస్య ఎన్నడో పరిష్కారమై యుండును. ఈ సేతు నిర్మాణము ప్రజలయొక్క మనంబి మామలాల్ వారు. ఈ గ్రామములలో పురాతన దేవాలయముల నేకములు నెవు. అవి యన్నియు నివ్వకు వాశన చురును.

ఈ పోరాటమును జరుగనిచ్చియెడల, అన్ని జాతులవారు వాటాదారులుగ కేరి: భారతీయుల కంపెనీ వాశనమగునని కొందర డేపించుచున్నాడు. విశిష్టవిషయములలో భరతీయుల భావము చెడునని కొందరు భావము. ఈ వాదములలో నెట్టి తర్కమున్నదో నందరు గమనింపవచ్చును. మహా పుష్టి లెంబుచేరి విదేశీనైత్యవాదమునకు రెవరిక పెద్ద కంపెనీ స్థాపించదలనుకొనెను. ఈ కంపెనీని వాశనముచేయుట ప్రతిభారతీయుని పవిత్రభృత్యము గాదా? తాతా కంపెనీ శుద్ధ భారతీయుల కంపెనీ అయినను గాకున్నను మేము దాని వాశనముచేయు నెంచలేము. 192 జూన్ మొదటి తేదీని గాంధీ మరాఠ్కు తమ “సులం ఇండియా” పత్రికను తాతా కంపెనీవారికి ఒకసంగ పిత్తోపకేయము నను మీ కిచ్చుట చదివి వినిపించెను:—

“పేదలకుల బాధలకు నేను చూచి నహింసగాలక మున్నాను కరీరబాధలు, వారిద్రవ్యముల సంరక్షణను సులభముగ పరిష్కరింపవచ్చును. తిరుల కన్నము దొరికే పనులు మాడుచున్న శక్తి కొట్టుకుండి తుల్యులను, స్త్రీలను, అంకపీఠములైన లక్షలందిం తుల్యులతో కలిపేసి, వారి స్వతంత్రతను ఎరువుకు, ఎరులల కి తిరులకు వానినెత్తులను మిగిలినవారు భోగ్యముల సహభింమము సుఖము జీవించుచుండును. ఈ మామలాలు పిచ్చివాడు తన్న మిగిలినవా రెన్నిటి నగిరింపబోయి. నిప్పు ధముతో ఈ మామలాలు వారి హింసలనుండి, గ్రామములనుండి కిటిమిచేయుట తుపాసుల కార్యమునకు లెగిరికాదు. అభూములలో వారి పూర్వీకుల చరిత్రకొంబయ్యెను. వాటితాత ముత్తా: లన్నుని క కంబుచుండి గి ఈ భూములు వారికి తమ ప్రాణములతో సమానమైనవి. నిన్నాయులను, దొన్నయలను తమ సోదర కేతీయల వాంఛకు తాతా కంపెనీ వారి కిరించిన యవల, వాత భాగిదేశాభివృద్ధి యభాగ్యము లోపిపడవలెనని నాభావము.”

సత్కార్యమహామే సిద్ధాంతము

మూలీ సత్కార్యమహా కాంగ్రెసు నిర్మాణకార్యక్రమ మునకు విద్యయు, నన్ను జెయ్య, మూలీ సత్కార్యమహాయ కులు దౌర్జన్యమును ప్రయోగించుచు చున్నారనియు కొందర డేపించుచున్నాడు. సత్కార్యములు కంపెనీ కూల కరీరముల కిట్టి బాధను కలిగించలేదు గాని కంపెనీవారి లంచములను గైకొని శూలల మామలాల్ తిరులయత్నియగ హింసించుచు తుల్యుల భూభృత్యులను నేను కల్గింపజాను. క్షయపురుషులను: వైయొక్క కరీరమునకు బాధ: లిగించరానిది కాంగ్రెసు కిద్దారిము. మూలీ సత్కార్యమహామే ధ్ధాతము నెత్తిమించలేదు. ఇతరుల ఆక్షేపించ దెబ్బకుల రదిని “అహింస” అనుపదము కు విపరీతార్థము చేసెనుమదల, మూలీ సత్కార్యముల నవమానములకు నిట్టి వాస్తవ్యానా చేయుచున్నదిని నా దృశాభిప్రాయము. ఇట్లు చేయు

అత్యంతముగా బద్ధించి సమస్త కానిష్ఠాధికారులను కూడ ఈ వ్యాఖ్యానము ప్రకారము ప్రభుత్వమునాటికి సమ చేయదా? అట్లయితే ఉద్యమము లంకాపై న వర్తకముల హానికరము గాదా? ప్రభుత్వము ప్రభుత్వముల ప్రతిష్ఠన గాని చుట్టకు ప్రయత్నించుటవారికి నైతిక హాని కలుగ జేయుట కాదా? తాతా కంపెనీ సేతునిర్మాణమునకు కొంత సమయము కలుగజేసి మూర్తి సత్కారములు దురాశాపరులైనట్లు చేసివారికి లేక ప్రభుత్వ పద్ధతిని మార్చుకొనియెడల దానిని సంహరించవలెనని మహా తుమ్మడలంబించి నిర్దాశమున పీఠాధిపతియందు బెట్టివారి ప్రతిఘోష హానికరంబులైనను దుర్బలములను మహాతులముల డెసి నవనము కలగజేయక బిడు నాపాలముగా తొర్రడి గుంటును తీర్చుకొనినందుల చేయ దానిని పూర్తిచేయదన. నే సతనికి చానికమునుంటినా? అత్యంతమునకు, స్వంత ఆస్తిని సంపాదించుటకు పనికిరాని మహామృదుగూడ చెప్పి లేద. తాతాకంపెనీసంగతే శాస్త్రాధికారులను జోక్యము కలుగజేసికొనకుండ విజయము కలుగదని మూర్తి సత్కార ప్రమాణ ప్రసంగిరి ప్రభుత్వము వారి విజయము లా కాగ్రామ వారకూడ ఈ లాగే తీర్చుకొనియుండెరి. సత్కారములు కాగ్రామ మార్గమును త్రొక్కుచున్నార. వాని నీతిహీనులను దాటిపోతారు అని నాకు తోచుచున్నది.

కాంగ్రెసు ఉద్యమమునకు ప్రతికూలత లేదు కాంగ్రెసు నిర్మాణ కార్యక్రమము నిర్వృత్యము చేయించుచున్నదని కొందరి అభిప్రాయము. కాని కాంగ్రెసు ప్రభుత్వమునకు సాగించుచు ఉండెను గాని కాంగ్రెసు ఉద్యమము లంబించి రాష్ట్రములకంటె నెక్కువకెక్కువగాను. కాంగ్రెసు ఆదేశానుసారము కొన్ని రాష్ట్రములలో అత్యంతమంది యువకులు వారి నాయకులతో సహా కృష్ణానదీతీర్థమున కేగిరి. అట్టి రాష్ట్రములలో నిప్పును నిర్మాణకార్యక్రమమును జరుపుటకు వీలుగాలేదని ఎవ్వరు సలహాకులేదు. ఇప్పటికి మహా సేనయేల? మున్నయెడల, సోదరీరాష్ట్రము లాలోమమును సంపాదించుట. మూర్తి సత్కారము ఒక విధమైన కాంగ్రెసు ఉద్యమమే. కాంగ్రెసుమొక్క ప్రభుత్వ నిర్మాణకార్యక్రమమునందు ఉత్సాహపూరిత మన విశేషము లేదు నాపదమన్నది. శక్తిసామర్థ్యములందును, ఫలితములందు మూర్తి సత్కారము ప్రభుత్వ నిర్మాణకార్యక్రమమును మించుచున్నది." (హిందూ దేశభావనానికీ).

పాశ్చాత్యులకుకలిసినది

హిందూదేశము 874 శకశ్రవణ అలహాబాదు హైకోర్టువారు దిల్లీ విశాలగారికి సందేహము కలగజేసి విధించిరి.

అలహాబాదు మోటారు బండిపోయినదము

అలహాబాదు, జూన్ 13:—

అలహాబాదు మోటారుబండి పోయినదము సేరము మరల విచారణ జేయుటకు కలెక్టర్ కి, కంట్రోలర్ మేటు మేజిస్ట్రేటుగారు ప్రోద్బలించిరి. ముద్దు దుర్గాప్రసాదు వచ్చెను. జే. నైట్ గారు ముద్దు వ్యాధివాది, కాకిలో మోటారు బండ్ల వర్తకుడు ఎంజిలానుగారు ముద్దులను గుర్తించిరి. ఏప్రిల్ 29 తేదీన వీరు అమెరికా కాన్ఫరెన్సుబండిలో పెట్టెలు మరలవచ్చుటకును కొనుటకు వచ్చితిమనెను. కలెక్టరుండి నిర్ణయించును నైటాదాదాకు సోపుచున్నార ననియు తనతో జెప్పినెను.

హిందూదేశపుగనుల సంఘమువారు

కలెక్టర్, జూన్ 2:—

విదేశరేవులకు హిందూదేశపు రాక్షసిగార్లుపోయినదము నిషేధపుట్రినపును తొలగించవలయునని ఇండియా ప్రభుత్వ వాణిజ్యశాఖా కార్యదర్శిగారికి హిందూదేశపు గనుల సంఘ కార్యదర్శిగారు లేఖనంపిరి. హిందూదేశమునకు బొగ్గుపరిశీలులందు సంపూర్ణమైన మార్పు గలెను. బొగ్గు మొత్తము మీద విస్తారముగా తేయునట్టిది. విదేశరేవు బొగ్గు హిందూదేశపు యాత్రికులకు విస్తారముగ దిగినది. అందుచే బొగ్గుపరిశీలు విస్తారముగా నేరసింపబడుచున్నది. 800,000 లక్షల వరకు ఎక్కువగ నున్నది. వ్యాపక పరిశీలులందరూ బాగులేవు. బొగ్గు ఎక్కువగా ధారాళముగా లేకుండ జేసిన విడిచిగా బొగ్గును సమము గల్గును. దేశముయొక్క అధికపుత్రితమునకు విస్తారముగా ఉత్పత్తి జేయుటయే మార్గమైవును ఇట్టి చర్య ఎంతయు అసర్వకార్యము నుండు నని కార్యదర్శి తన లేఖనందు నిరూపించిరి.

వంగరాష్ట్ర ప్రభుత్వము.

వ్యయమును తగ్గించు తీర్మానము

కలెక్టర్ జూన్ 13:—వంగరాష్ట్ర ప్రభుత్వమున వ్యయమును తగ్గించు సాధనముల నన్నిటిని పరిశీలించి తెలిపా జేయుటకు ఒక సంఘమును నియమించుటకు సభాపతియైన గవర్నరు నిశ్చయించెను. ఈ తీర్మానము జూన్ 14 వ్యాస వ్యయమును తగ్గించుటకు జేసిన ప్రభుత్వమును జ్ఞాపకము చేయుచున్నది. వంగరాష్ట్ర ప్రభుత్వమున ఇయ్యవలసిన 63 లక్షల రూపాయలను మాడేర్లు ఇయ్యవలసిన 63 లక్షల రూపాయలను మొత్తముగా నిశ్చయించుటచే ప్రభుత్వమువారి ప్రతిభాభంగమునకు వీరు. ఈ ప్రభుత్వము అధిక సంపత్తిని గూర్చి జరిగిన. ప్రభుత్వము లేని విధానముల కనుసాము అంతయు అంగనాలమునది ఎత్తివేయబడినది. దీనివలన 70 లక్షలను మిగిలినది. ఇంకను కోటిరూపాయల బాటును పూర్తి జేయవలసియున్నది. కానకనభాగు దూకులోంచి ప్రోత్తమును విధించుటకడ నది అంగీకరించి. ఆయాకాలల అధికారములకు వివరము ఇంకను మొత్తములను తగ్గించుటకు ప్రయత్నించును. స్థాయిసంఘమువారు కాని తగ్గించవలె ననుటకు ఒకలు మోప్పించవలె నని. దీనివలన అధికారములకు సమయమున అసంపూర్ణ పాదము వన. ఇంతకు పూర్వము చేసిన బాధకలై ఎక్కువ భాగము తగ్గించుటకు మార్గముల సరయుటకు సంఘము నొకదాని నియమించవలె నని సభ్యుల చాలమంది గోరిరి.

తీర్మానము

సభ్యులలోపైన అంగీకరించి వారి యభిప్రాయము నెవ నేర్పకాలము వచ్చినదని సభాపతియైన గవర్నరు గారు నిశ్చయించిరి. మంత్రులు మాడ అంగీకరించిరి. తదనుకూలముగా ఈ ప్రతి సభ్యులలో ఒకసంఘ మేర్పరచబడినది. అద్యక్షులు:—సర్ కాశీంద్రనాథ ముర్తి, కే. సి. వి. ఐ., కే. సి. వి. డి. రోమ్మ, సి. వి. ఐ. ఎం. ఎల్. ఎ. సురేంద్ర నాథ మల్లిక్ ఎం. ఎల్. సి, రాయ్ అభినావ చంద్ర బెనర్జీ బహదూరు ఎం. ఎల్. సి, నైట్ సి. వి. ఐ. కడపటిసభ్యులకు వంగరాష్ట్ర ప్రభుత్వము వారికి అధిక కావ్య దర్శి. ఈ సంఘము వారు విచారణను కేంద్రీకరించుటకున్న తీర్మానమునకుని ఈక్రిందివిషయములను గూర్చి నిర్ణయము జేయవలెను:— 1922-23 ఆర్థిక ప్రగతిలో స్థానికప్రభుత్వమువారు చేయవలసినట్టి అసరమైన ఖర్చులకు కొంత సాము మరలించు వేయవలసినదని దము. ఈసంబంధము ఈమదింపుకంటె తక్కువసాముతో నిర్వహించుటకు వీలుగానా?

(2) ప్రస్తుతము అధికపరిశీలులనుబట్టి ఈ అన్ని పనులకు మాడమన్నా లేక తగ్గి చ మున్నా?

(3) విద్య, పారిశుధ్యము, వ్యవసాయము మున్నగు ఇతరపనులను ప్రజలుగోరినప్రకారము ఎక్కువదబ్బును కర్మచెట్టులకు ప్రభుత్వమువారు తలచెట్టిరి. అధికాధికారమును స్థానికసంఘముల వారికిచ్చి పాధ్యతగూడ వారిమీదనుంచిరాష్ట్రీకరణములకు మిగల్గుచున్నా? విధానమును మార్పులయు సమకాలియను జేసిన వానిని తీర్మానించు యధికారము వంగరాష్ట్రీయ ప్రభుత్వము వారికే గలదు. దీనినే కమిటీవారి విచారణ ఫలము గవర్నరు ఆమోదమున కలుగజేయు నదే తేమయే లేదు. ఆయావిధానముల సవరించినగాని మార్చినగాని సవరణ జేసిన న గాని విడనాడిన భాగము తగ్గించు తేమయే తోచిన ఆయాగములకు జాపగు. అసభికారసంఘముగ నిశ్చయించుటయే గవర్నరుగారి యభిప్రాయము అందరకును ఈమిటీవారు విశ్వాసము గల్గులను. వీరు కలెక్టర్ గారు జూన్ ప్రారంభమున సమావేశ మగుదురు. ఈసంవత్సరములోపుననే నికను సమర్ప పలయును.

జూన్ 10 వ తేదీ కనివాసునాను సిమ్లానగరమునందు జూన్ 10 వ తేదీన విచారణసంఘము సమావేశ మయ్యెను. ఆదివాగమునాను జూన్ 10 వ తేదీన, ఈచండివిషయము చిత్తరిజే నికనును వారు కొన్ని మార్పులను చేసిరి. తేపు కమిటీవారు తిరిగి కడపటిపర్యాయము సమావేశమై ఇంక కొన్ని సవరణలను చేసి నివేదికను భారతప్రభుత్వమువారికి పంపివేయుదురు. అనేకవిషయములలో నికమిటీసభ్యుల కభిప్రాయభేదములు కలుగరదని తెలియుచున్నది.

సిక్కుల రాయభారము

సిమ్లా 13:—పంజాబులో ఉన్న ఆకాలీయద్యమము నుగూర్చియు, గురుద్వారా ప్రబంధక కమిటీవారి పనిగూర్చియు తెలియజేయుటకు, సిక్కులు, పూర్వము ప్రభుత్వముతరపు వ్యాపకమున (కద్వకేటు) పంజాబురాష్ట్రమున అధ్యక్షులైన గవర్నరు మహతేరుసింగుగారి యాజమాన్యమున ఉత్తరహిందూస్థానమున సంచాము గల్గుచున్నాను.

వీల కడచిన ఆదివాగమునాను సిమ్లాలో ప్రవేశించిరి. నిర్మితినియు ప్రజలు బహిష్కరించుటలో సిక్కుల భాగమును గొలిచిరి. గాతరువాత ప్రతిఘటించుటకు సభాపతి ప్రస్తావించిరి. అధికారులు సిక్కుల యుద్ధమునుగూర్చి కేంద్రసంఘము తెలియజేయుచున్నాను. వారిని అత్యంత బాటి మనముగ్గురునిజత్యమును ప్రసవన తెలియజేయుటకు ముఖ్యములముల కేసునున్నారనుచున్నార మహతేరుసింగుగారి నుడివిరి. ఆకాలీసిక్కులు గురుద్వారాబాగ్గమున కన్నువారు. తనవర సాంప్రదాయకధారములప్రకారము ప్రకటించి దౌర్జన్యమును బోక నేతృదేవునకుగ్గురాజ్యమునుసాధించుటకు కృతనిశ్చయమైరి. పంజాబులో ఆకాలీసిక్కులు సిక్కురాజ్యమును స్థాపించ సమకట్టరను వదలి శుభావర్ధనగరి. ప్రాచీనరాజ్యములు నడి పోవుటకు కారణము మహమ్మదీయులైననీను సిక్కులైనకేలు ఎవరో ఒక తెలివారిచే నడిపించుటయే నను హిందూదేశ ప్రార్థనాద్రియును తెలుపుచున్నది.

భారతదేశము భవిష్యత్తు

మందు భారతదేశము గాఢగాయ నుచించిరి. రాష్ట్రమున గల్గి కలంకున. దానికేంద అన్ని తెగలవారును సంఘభావముతో మెలగెదరు.

దేశాలయపు సంగ్రహణము

గురుద్వారా పరిష్కార సంఘమువారికి దేవాలయపు సంస్కరణములనుగూర్చి మోచించు కథికారము గలదారి. వారికి ఏ మార్పులను జేయు యధికారము గలదారి. పంజాబు, ప్రభుత్వము వారు నూచించిన గురుద్వారాపట్టము ముకు అంగీకారము. గురుద్వార సంఘమువారి కోర్కె ప్రకారము అపట్టమును సరిగ జేసినగాని సిక్కు తెరకును, అంగీకరింప రాదనిరి. గురుద్వార సంఘమునందు తనకు విశ్వాసము గలదారి తీర్మానము చేయవలెను. సిక్కు లందరును కృపాణములను ధరించి విధిని గూర్చి గూడ తీర్మానించిరి.

బొంబయి విద్యాశాఖాధికారి

నివేదికము

విద్యార్థులు తగ్గిపోవుట

బొంబయి, జూన్ 13:—బొంబయి రాజధానిలో విద్యాభివృద్ధిని గూర్చి విద్యాశాఖాధికారి 1921-22 నివేదికమును సమర్పించ ప్రభుత్వమువారు దానిని నియమించు ఇట్లు అభిప్రాయపడిరి.

రాజధానియందంతటను ప్రాథమిక పాఠశాలలు మోప్పించి. కాని గుజరాతులో మాత్రము మోగలేదు. ఈప్రదేశము ఇతర భాగములకంటె ఎక్కువగా అసహాయద్యమ బాటి శక్తి నని. ఇక్కడగూడ విద్యార్థుల సంఖ్య మోప్పినది. కాని ఈ ప్రతిబంధము లేకున్నపుడు మోప్పిల్ల విజరసంఖ్య యభివృద్ధి గాతేదు. అసహాయద్యమముచే ప్రాథమిక విద్యార్థుల సంఖ్యంతరము ఎక్కువ గలెను పాఠశాలలు 65 తగ్గి. 82,000 విద్యార్థుల సంఖ్య 76,000 కు క్షణ.

10 వ తేదీ శాశ్వతము మలగారు కలెక్టరు ఆర్. హెచ్. ఎల్లిస్ ఎ. సి. ఎస్ గారు జిల్లాలోను మందిరములలో నొక దర్బారునాచరిపి భాగవతమార్ కల్లాడి మాయగుటి సాహెబు, రావు బహదూరు పి. రామజ్జ, రావు సాహెబు కె. శ్రీనివాస రావు. బి. ఎ. గార్ల గుణవిశేషములను ప్రశంసించి వారి కన్నులను, 'విరుదవిన్నాముల నిర్మిచేసిరి. వారు ప్రభుత్వమునందు కనుమరల కృతజ్ఞులను కల్పించిరి.

కొచ్చికసంస్థానాధీశుడు, వారిసతీత్యము,దివాన్ శారా యణమినజ, సర్వాధికారి గార్లతోకూడ 18 వ తేదీన నూనూరుండి ప్రత్యేకరయలులో ఎర్నాకులను చేరెను

ఆంధ్రపత్రిక

1922-వ సం॥ జూన్ నెల 14-వ తేది

బుధవారము

ప్రస్తుత పరిస్థితులు

ప్రస్తుత పరిస్థితులు దేశహితైక జీవనమునందు నందిగిరికిని సంతోషభావములను గారణములగు చున్నవి. అధికారవర్గమునందును మితవాదవర్గము నందును జాతీయవర్గమునందును పరిస్థితులపట్లను భేదాభిప్రాయములు గలవు. ఎవరేమి చెప్పినను ఎవరేమి చేసినను దేశమునందు ప్రశాంతినిగలదు. ప్రశాంతిని కధికారులు వారి దండనోపాయము గారణ మని యానందించుచున్నారు. మితవాదులు వారి యధికారబల తంత్రమని సంతసించు చున్నారు. జాతీయవాదులు ప్రజాహృదయమునందు ప్రక్షిప్తముగ నున్న యహింసాధర్మ మని ప్రతిపాదించు చున్నారు. ప్రశాంతినిగలదు గాని సాధనము. అధికారుల నిర్బంధములు యధావిధిగ సాగుచున్నవి. అధికారులు స్వల్పమైన సేవలకు సయితము తీవ్రమైన దండనమును విధించుచున్నారు. మద్యపాననిషేధపు గస్తీల సంబంధమునను ఎడతెన్నులు గస్తీల విషయమునను విధింపబడుచున్న తీవ్ర అధికార హృదయము నావరించిన పరిమాణాధికారమునకు నిదర్శనములుగ నున్నవి. మేజిస్ట్రేటు సాధునిగు గారు అ కా లి సి క్కు ఖ ర కు సింగు గారి విషయమై వ్రాసిన తీర్పు అధికారవర్గము నావరించిన యధికార పితాచ గృహమును విశదము చేయుచున్నది. లక్ష్మీ జెయిలునందు గల నెహ్రూ మాలవ్యగార్ల పుత్రులను జూచుటకు జెయిలు అధికారి నెహ్రూ మాలవ్యగార్లను ప్రతిపేధించెను. అధికారులు శాంతిసంరక్షణవ్యాజమునను విధించుచున్న దండనములును ననలంబించుచున్న నిరంకుశ విధానమును ప్రజల నెదుర్కొనుచున్న నిర్బంధబలమును దెలుపుచున్నవి. నిర్బంధవిధానమును నవనతము సమర్థించెడి న్యూ ఇండియా పత్రిక సయితము ఈ క్రింది భావములను దెలుపుచున్నది:—

“ప్రతిదండనవాసన గల దండనోపాయమును మేము తరుచుగ నిరసించితిమి. ప్రభుత్వ మన వ సరముగ ప్రజల కుద్రేకమును నిపుడు సయితము గలుగజేయుచున్నది. ప్రస్తుత పరిస్థితులను ప్రభుత్వము తమ కనుకూలముగ జేసికొనుటకు వెంటనే రాజనీతిని మార్చవలయును.” అధికార వర్గము నకల విధములను ప్రజాహృదయము నందు భయభ్రాంతులను గలుగజేసి అసహనోద్వేగబలమును నిర్మూలముచేయు సమకట్టిన దని దండనములు బెడరింపులు మొదలగు రాజ్యాధికారములు విశదముచేయుచున్నవి. అధికార నిర్బంధములు నిరుత్సాహమును గలుగజేసినను అసహనోద్వేగము ప్రతాపము మాత్రము జేడివ్యవహారముగ వెలుగుచున్న విధమును దేశపరిస్థితులు విశదము చేయుచున్నవి. మితవాదవర్గమునకును అధికారవర్గమునకును నిరుత్సాహము మాత్రము గోచరంబగుచుండును. జాతీయవాదులు శాసనతీర్మాన విధానమును విరమించినను నధికారవర్గము నిర్బంధవిధానమును విరమించలేదు. మితవాదవర్గము జాతీయ హృదయవర్గమునందు నిరుత్సాహముదయించినదని అధికారవర్గమువలె మితవాద

వర్గమును నానందించుచున్నది. ప్రజాహృదయముత్సాహపూరితమై కార్యవిధానమునకు గాని శాసనాతిక్రమణమునకు గాని పూనుకొనునపుడు దేశమును వారరాజకమయము చేయుచున్నా రని మితవాదమిత్రులు నిందించుచుండురు. శాంతిమార్గమునను బాధ్యోలివిధానమును పూర్ణముచేయు సమకట్టినపుడు ప్రజలయందుత్సాహములేదని మితవాదమిత్రు లాక్షేపించుచుండురు. ఈస్థితికి దా మేకారకులని మితవాదుల కింకను దోచకుండుట విచిత్రముగ నున్నది. సో శంకరం నాయుగారి లేఖలు గ్రంథము నిరంకుశాధికారవర్గమునకు గలుగజేసిన బలము రాజకీయవేత్తలకు దెలిసియున్నది. సంతోషభావముతో నల్లాడుచున్న ప్రభుత్వమునకు శంకరంనాయుగారి రంకుశమును గలుగజేసిరి. నేలకొలిది దేశసేవకులు కారాగృహములందు గుండుచున్నపుడు ప్రభుధర్మపరాయణులైన మితవాదప్రముఖులు వారి విమోచనమున కెమి చేసిరో దేశమునకు దెలియకున్నది. శాంతికాముడైన గాంధీమహాత్ముని దండనమునైనను ఖండించుటకుగాని నిరంకుశవిధానమును నిరసించుటకుగాని వారికి పలుకుబడిగల శాసననిర్మాణసభలయందైనను మితవాద ప్రముఖులు చేసిన మహత్కార్యము లేదు. ఐనను జాతీయవాదులు చేతులు ముడుచుకొని స్వరాజ్యసంపాదనమున కేమియును జేయుటలేదని యాక్షేపించుటకు మాత్రము మితవాదులకు శక్తి గలదు. నిర్మాణవిధానమునందు విశ్వాసము లేకను శాసనసభలయందును నవన్యాస వేదికలయందును పత్రికాప్రచారమునందును విశ్వాసముగలవారిలకు బాధ్యోలి విధానమునందు విశ్వాస మెప్పటికిని గలుగదు. ఆక్షేపణలకు మాత్రము విలుగలుగును.

నిర్మాణ విధానము

గాంధీ మహాత్ముడు రాజకీయ రంగమునందు జ్ఞానయోగమునకును కర్మయోగమునకును సమాన ప్రతిపత్తిని గలుగజేసెను. నూరుమాటలొక కార్యమునకు జాల వను ధర్మమును గాంధీ మహాత్ముడనుభవము వలనను గనుగొనెను. కర్మయోగ పరాయణులైన చాణ్సెన్య సభ్యత్వమున కీవిధాన మశ్వసరంబుగ నున్నది. అధికారవర్గము తీర్మానములకు సమాధానమును సులభముగ జెప్పగలదు. కార్యములకు ప్రతికార్యముమాత్రము సులభముగ జేయజాలదు. ప్రజల నిర్మాణయోగము నధికారుల నిర్బంధయోగము మాత్రమే ప్రతిఘటింపవలసియున్నది. నిర్మాణయోగమునకును నిర్బంధయోగమునకును గలుగుచున్న సారంభమునందు నిర్బంధమునకు తాత్కాలికవిజయము సంప్రాప్తమైనను నిశ్చయజయము నిర్మాణయోగమునకు గలుగుట తక్కుము. ఖద్దరు నిర్మాణమునందు నిత్యవిజయము గలదు. ఖద్దరు నిర్మాణమునందు గల భావవిజయము రూపవిజయము శాసనసభలయందును సాశ్చర్య సభ్యత్వమునందును వ్యామోహముగలవారికి గోచరముగాదు. కాని దేశపరిస్థితులను నూత్నవృద్ధితో నవలోకించెడివారికి ఖద్దరుప్రభావము విశదమగుచున్నది. ఖద్దరు వస్త్రధారణము భారతజాతీయ స్వాతంత్ర్యచిహ్నముగ బరిణమించినది. ఖద్దరువస్త్ర మాత్రమయమనయోగమునకును స్వాతంత్ర్యమునకును గౌరవమునకును చిహ్నముగ బరిగణింపబడుచున్నది. ఇతరవస్త్రములను ధరించువారు సయితము ఖద్దరు వస్త్రధారుల నభినందించుచు విదేశవస్త్రధారణమునకు సిగ్గుపడుచున్నారు. స్వరాజ్యనిర్మాణవిధానమునందు కోట్ల కొలది ప్రజలు స్వరాజ్యయోగమును పూనుటకు ఖద్దరు

నకు మించిన సాధనాంతరము లేదు. ఖద్దరు సాధనము భారతీయులకు ప్రత్యేకముగ నాశ్రయిత్వా సము గలుగజేయుచు ప్రభుత్వహృదయమునందు భయభ్రాంతులను గలుగజేయుచున్నది. ఖద్దరు బాణము సప్తసముద్రములను దాటి సామ్రాజ్యస్థానమైన గ్రేట్ బ్రిటనునకు బ్రసరించుచున్నది. ఈ బాణప్రభావమును గ్రహించుట సామాన్యలకు సాధ్యము గాకపోయినను ధీమంతులకు సాధ్యమగును. శాసన తీర్మానమున కవసరమైన నిగ్రహము ఖద్దరు వస్త్రధారణమునలన గలుగుచున్నది. ప్రజాహృదయము నావరించిన పరావలంబనను పోయి ఆత్మావలంబన మేగ్గుడుటకు నిత్యప్రత్యేక మగు చుండెడి ఖద్దరు వస్త్రధారణము పరమ సాధనముగ నున్నదని ప్రజానుభవము విశదముచేయుచున్నది. ఖద్దరు స్వరాజ్యమునకు కేవలము సాధనమే కాకను సాధ్యముగ సయితమున్నది. దీనియందాధిక సమస్యయును రాజకీయ సమస్యయును ధర్మ సమస్యయును నిమిడియున్నవి. ఖద్దరును జనసామాన్యము దాల్చుచున్న స్వరాజ్యము ప్రజలకువలె నధికారవర్గమునకు గోచరంబగుచుండును. లక్ష్మీయందు కూడిన యఖిభారతసభాజాతీయోపసంఘము ప్రతిపక్షమునా యోపాయములందు జిక్కువకకు బాధ్యోలి విధానము నామోదించుట శుభకరముగ నున్నది. బాధ్యోలి నిర్మాణవిధానము సాధ్యమైనపుడు శాసనతీర్మానము సులభ సాధ్యముగాగలదు. శాసనతీర్మానమున కవసరమైన పరిస్థితు లేర్పడినపుడు శాసనతీర్మాన విధానము స్వయముగ నవతరింపగలదు. ఖద్దరునిర్మాణవిధానమునందు దేశమున కంతకును చేతులవిడిచి గలదు. సుఖరాధ్యమైన పనిని జేయుచున్న ప్రజలు దురాధ్యమైన శాసనతీర్మానమును జేయుట యసంభవము. ప్రజలు లక్ష్మీ నగరమునందు జేసిన తీర్మానానుసారముగ నిర్మాణవిధానమును వెంటనే పూర్తిచేసిన స్వరాజ్యమును సుపాదించగలరు. అధికారుల నిర్బంధములు మితవాదుల నిరసనములు సంతోషాత్ములసందేహములు ప్రజల నిశ్చయమును మరల్చజాలవని ప్రజాహృదయమునందు దినదిన ప్రవర్ధమానంబగుచున్న కార్యచరత్వము ప్రశాంతిస్వభావము వ్యక్తము చేయుచున్నది. అహింసా సభ్యులు సకలనిర్బంధములను నిర్మూలము చేయుటకు జాలియున్న విధమును నధికార నిర్బంధములు విశదము చేయుచున్నవి. అధికారుల భయమే నిర్బంధములకు గారణము. అధికారు లేమి చేసినను ప్రజలుత్సాహ పూరితులై లక్ష్మీ తీర్మానమును పూర్తిచేసి శాసన తీర్మానాధికారులై స్వరాజ్యస్థాపనమును జేయుచురుగాత!

ఆస్ట్రేలియా భయము

ఆస్ట్రేలియాదేశమును తెల్లమయము జేయువలయునని, శ్వేతజాతుల యుద్దేశము. ఈ యుద్దేశమును శ్రీనివాసశాస్త్రిగారు భంగపరుపదలంపలేదు. తమ యిచ్చనచ్చిన ఏర్పాటుల జేయుటకు తెల్లవారలకు హక్కు గలదని, శాస్త్రిగారింగీకరించిరి. ఇక, ఆస్ట్రేలియాలో నివసించుచున్న భారతీయులకు తెల్లవారలతోపాటు సమానపు హక్కుల నొసగుట రెండవవిషయము. ఆస్ట్రేలియా కాపురస్తులయిన భారతీయులకు హక్కులు లేకుండుట, సామ్రాజ్యసమాజీ తీర్మానములకు భంగకరమని శాస్త్రిగారు మెల్బోరనునందిచ్చిన

యువన్యాసమున నూచించియుండిరి. హిందూదేశమునందు, భారతీయులకు లేనిహక్కులను ఆస్ట్రేలియావాసు లనుభవించుచున్నారని, శాస్త్రీగారు తారతమ్యము జూపిరి. వలసరాజ్యములవా రొక్క ప్రశ్న నడుగవచ్చును. స్వదేశమునందే ఇతరదేశ ప్రజలకన్న తక్కువహక్కులు గల భారతీయులు, ఇతరదేశములలో సమానపు హక్కుల నెటుల గోరెద రను ప్రశ్న గలదు. శాస్త్రీగారు రొకవిధముగ నభయ మొసగిరి. ఆస్ట్రేలియా భారతీయులకు పౌర స్వపుహక్కుల నొసగినంతమాత్రమున, ఇట్టి హక్కుల నేతమకుస్వదేశమున ప్రసాదించుమని గోరుటకుభారతీయులకు ప్రోత్సాహముండదని, శాస్త్రీగారువ్యక్తపరచిరి. దీనియర్థమేమి? ఆస్ట్రేలియా భారతీయులకుస్వాతంత్ర్యములభించిన భారతీయులు స్వదేశమున గూడ స్వాతంత్ర్యము గోరుదు రను భయము, ఆస్ట్రేలియాలో తెల్ల వారినిపీడించుచున్నది. హిందూదేశము స్వాతంత్ర్యము బడయుచో, ఆస్ట్రేలియాదేశ మిప్పటివలె భారతీయులను చులకన జేయుటకు వీలుండదు. హైందవస్వాతంత్ర్యోద్యమమునకు వలసరాజ్యములవారు గూడ విముఖులే. హిందూదేశము పరాధీనముగ నుండునంతవరకే తమ యాటలు సావచ్చునని, వలసరాజ్యముల వారికి గూడ తెలియును. బ్రిటీషు సామ్రాజ్యమునకు ఇండియా ఆటవస్తువుగ నున్నది. దానిని తమ లాభముకొరకు ఇతరభాగములవారు పయోగింపవచ్చును. అక్కర దీనినివీడ్చుట ఆవల భారవేయవచ్చును. నానాగాత్రీసంఘము, సామ్రాజ్యసభ, వామింగుటను. జనోవా, హేగు సమావేశములు మొదలగు గొప్పసభలయందు, హిందూదేశమున కొకవంక స్థానమొసగబడుచుండును. వీనిసభ్యత్వము నుపహించినందులకు, ఫలితముగవ్యయమునుమాత్రముహిందూదేశముననుభవించువలసియుండును. వేరొకవంక భారతీయునికి వలస రాజ్యములలో నిలువనీడలేకుండును. మరువ్యూహాత్మక నాతనిని పాటించును. స్వదేశములో నాతనికి స్వాతంత్ర్యము మృగ్యము. ఇట్టి స్థితిలో హిందూదేశమునకు చేకూరిన ప్రయోజనకారము లన్నియు, కృత్రిమములనియు, నిస్సారము లనియు స్పష్టమగుటలేదా?

ఆస్ట్రేలియాకు గల భీతి, “ఏజ్” అను పత్రిక యందు స్పష్టపరుపబడెను. కొలపిమంది భారతీయులకు పౌర స్వపుహక్కులను ప్రసాదించుటకు ఆస్ట్రేలియాకు ఆభ్యంతరము లేదట. కాని, ఇట్టిసౌకర్యము మొసగుటవలన, దక్షిణాఫ్రికాకనడాదేశములలో నిభారతీయులు దీనిని ఆధారపరచుకొని బలమగు నాందోళనము జరుపవచ్చుననియు, ఆ దేశములందు హైందవసమస్య ఇదివరకే సంక్లిష్టముగ నున్నదనియు, “ఏజ్” పత్రిక భయపడుచున్నది. ఆస్ట్రేలియాలో నేమాత్రము సందు విడిచినచు, దక్షిణాఫ్రికా మొదలగు భాగములలో భారతీయులు తమ హక్కులకొరకు పోరాడెదరను భయము వ్యాపించియున్నది. ఇది మాత్రమే గాదు. హిందూదేశస్వాతంత్ర్యము కొరకు, బ్రిటీషు ప్రభుత్వమువారిని బలవంతపెట్టుట కీసౌకర్యము లుపయోగపడునేమోయను భీతి గూడ “ఏజ్” పత్రికను బాధించుచున్నది. హైందవ స్వాతంత్ర్యసమస్య బ్రిటీషు ఇంపీరియల్ అధికారులను, అధిని వేత రాజ్యాధికారులనుగూడ భయపెట్టుచున్నదనుట స్పష్టము. భారతీయులు సామ్రాజ్యమునందు దూషిగము జేయుటకు, ఎవరికిని ఆక్షేపణలేదు. వారికి స్వదేశమునందుగాని, పరదేశములందుగాని స్వాతంత్ర్యము లభించుట ఎల్లరకును ఆక్షేపణయే. ఆస్ట్రేలియా కామరు వెల్తునందు నివాస మేర్పరుచుకొనిన భారతీయులకు హక్కులు లేకుండుట అసభ్యముగ నున్నదనియు, మొసపాటమి

యాలో నివసించుచున్న భారతీయుల స్థితి ఇంత కన్నను బాగుగ నున్నదనియు, దెలియజెప్పటకు వచ్చిన ఆర్కట్ అను క్రైస్తవమతబోధకుని, ఫెకరల్ అధికారులు దేశములో దిగనియకబోయిరి. శాస్త్రీగారివంటివారిని ప్రత్యేకముగ గౌరవించినను, ఇతరులకట్టిసౌకర్యముల నొసగరని, జేబుపడుచున్నది. వలసరాజ్యములవారి యభిప్రాయ మేదియో స్పష్టమగుచున్నది. శాస్త్రీగారి పర్యటనమువలన భారతీయులకు శాశ్వతలాభము గలుగదని, వేరుగ తెలుప నక్కరలేదు. తెల్ల ఆస్ట్రేలియాపద్ధతి, తెల్ల అధికారపద్ధతి యధేచ్ఛగ నాగుననుటకు సుదియములేదు. ఇందుకు ఆక్షేపణ యసలే లేదు. ఇక భారతీయులకు పౌర స్వపుహక్కుల నొసగుచో, హిందూదేశమున స్వకరిపాలనము గోరుట కది ప్రోత్సాహ మొసగునని ఆస్ట్రేలియావా రాక్షేపించుచున్నారు. ఈ యాక్షేపణ బ్రిటీషు ఇంపీరియల్ అధికారులకుగూడ పరమామీదము గలిగింపగలదు.

ఇట్టిస్థితిలో హిందూదేశ మెరుచేయవలయును? ఆస్ట్రేలియావారు తమదేశమును శ్వేతమయము గావించి, ఇతరపక్షములవారిని అడుగుబెట్టినందుక బోవుచో, ఇతరపక్షములచే నాక్రమింపబడినభాగములు తెల్లవారల నటులనే రాయనని, జన్మిను పత్రిక నూచించుచు శాస్త్రీగారి మెత్తదనమును ఆధిక్షేపించుచున్నది. దీనియర్థము భారతీయులను ఆస్ట్రేలియాదేశము బహిష్కరించుచో, ఆస్ట్రేలియావారిని హిందూదేశము బహిష్కరింపవలె ననియేగద. ఈసూచన సిద్ధాంతమునను బాగుగనే గనపించును. ఆస్ట్రేలియాకు భారతీయులను బహిష్కరించుట కధికారము గలదు. కాని, తెల్లవారలను బహిష్కరించుటకు, హిందూదేశమున కధికారము లేదు. తెల్లజాతులపై తగు ప్రతిక్రియలకు బూనుటకుగాని, తన తనయులరాక్కులను కాపాడుటకు గాని, హిందూదేశమునకు స్వాతంత్ర్యము లేనపుడు ఎంత విలపించిన నేమి ప్రయోజనము? వారి మొర లిడివరకువలెనే అరణ్య రోదనములగును. ఆకారణముచేతనే, భారతీయులు ముందుగ నింట స్వాతంత్ర్యము బడయవలయును. ఇంట గెలిచిన, రచ్చకెల్పుట సులభము. స్వరాజ్యమును వెంటనే సంపాదించవలసిన యాచార్యశత్రుని నిరూపించుటకు ఈందర్శన మొక్కటి చాలదు. పలుకూటలేలే? అన్నివత్సములవారును తమతమ విశేషములను వెరుకకుండెట్టి, దేశము త్వరితముగ స్వరాజ్యమును పొందుటకు తమశక్తినితమ ఈ తరుణమున వినియోగించుట పరమధర్మము. కాలమును వృథాచెచ్చుట, స్వదేశమునకును భావిసంతతి వారికిని ద్రోహ మొనర్చుట యగును.

నాయకుల వ్యభిచరము

కాంగ్రెసుగొంటి తీర్మానము ననుసరించి, దేశపరిస్థితులను కనుగొని, అగస్టు 15-వ తేదీన కంకణ్డలో జరిగెడి సభలో నివేదించుటకు, హాకిం అబ్దుల్ ఖాను, మంజీర్ మూతీలాల్ నెహ్రూ, సి. రాజగోపాలాచారి, వికల్ భాయి వంటిలు, సేత్ ఫోటాసి, సేత్ జనుకలాల్ బహాద్, డాక్టరు అన్నాగొల్ల నియమితు లున్నారు. వీరు జూలై 1-వ తేదీనుండియు పని ప్రారంభితురు. కేటికరము వీరు డిల్లీనగరమునందు సమావేశమై, కార్యక్రమమును నిరూపితురు. నాయకుల వ్యభిచరము అన్ని రాష్ట్రములలోను కార్యోత్సాహమును పురికొల్పునని తెలుచెదము. ప్రతిరాష్ట్రమువారును ఇతర రాష్ట్రములవారిని మించి పనిచేయుటకు పోటీపడవలసిగతులు రుదయే. నిర్మాణ కార్యక్రమమును పూర్తి జేయుటకు ఒకరికన్న నొకరు ముందుకు

అడుగుబెట్టవలయును. అప్పుడే సత్యరాభివృద్ధి కవ కాశ మేర్పడును. కాంగ్రెసు వోక్సు కమిటీ వారు నూచించినటుల, రాష్ట్రీయ కాంగ్రెసుసంఘము లన్నియు, నిర్మాణ కార్యక్రమము ఎంతవరకు పూర్తి యగుచున్నదో ప్రకటించవలెను. లేనియెడల, ఎంతవరకు పని జరిగినదియు, ఎంతవరకు జరుగవలసినదియు నిర్ణయింప వలనుపడదు. ఇట్టిప్రకటనవలన స్పష్ట కవకాశము గలుగును. ఒకరాష్ట్రమువారు నిర్వహించిన ఘనకార్యము లితరరాష్ట్రములలో కార్యోత్సాహము గలుగజేయును. తగు సంచలనము జూపక మందగమనము జేయుచున్నవారలకు, తోడిరాష్ట్రముల సంచలనము సిగ్గుగలుగజేసి చురుకు పుట్టించును. నిర్బంధముల ప్రయోగమును, దాని ఫలితమును గూడ ప్రచురింపవలెనని, వర్కింగుకమిటీవారు కోరుగ న్నారు. ఇందువలన స్పష్టప్రయోగభీతి దొలగిపోగలదు. తామసించుట కిది సమయము గాదు. ప్రతి కాంగ్రెసుసంఘమును, చాకచక్యముతో బనిచేసినయెడల, ప్రజాభీష్టము నెరవేరుట కాటంక ముండనేరదు.

బర్మా సంస్కరణములు

పార్లమెంటునందు చర్చ
అండనుజాక్ 12. — బర్మా సంస్కరణముల ప్రణాళికను గురించిన నిబంధనను కామన్సుడ్స్ వారు రామొందించి.

బర్మాకు, గగర్నకు పరిపాలనక్రింద బోకరాష్ట్రముగ జేయబడెనని తెలుపుదు గన్నరు తెలుగుగా రచించి ఉత్తరముంధలను ఈ క్రింది సవరణలను అంగీకరింప జరగెనని విటర్బను ప్రభువు గోరెను. (1) బర్మా యెన్నికల నిబంధనలను, దు ఓకటవ విభాగమున కీ నిబంధనలో “రంగూన తెలంగా, రంగూన భారతీయులు, మాండలే” అను వానిని తొలగించి “జమనాభ్యాక ప్రతినిధులు గల” అని చేర్చరెను. (2) పార్లమెంటును, దు 2 వ విభాగమును కలిపేయవలెను. (3) ఒక కాటముందు “జెనై” అనువానిని తొలగించి “జెనై పురపాలక సంఘము గా” అని చేర్చరెను.

సభవారు నిబంధనల సంగీరించిరి.

విటర్బను ప్రభు ప్రసంగము

తీర్మానము నావపాదించుచు విటర్బను ప్రభు విట్టు దెలి తెను. ఈనిబంధనలు 1920-21 సంవత్సర నిబంధనలలో కీ యుంజెను. కొన్ని ముఖ్యముల మాత్రము గలవు. ప్రస్తుతనియమములందు బర్మాయందు స్త్రీలకును ఉపయోగకరతలే యున్నవేవాక్కు గలదు. భారతీ స్త్రీలను బర్మాస్త్రీలను చాల భేదముగ గలవు. ప్రజాజీవితముందు బర్మా స్త్రీలు యెక్కువ పాటునుబడించారు. భారతీదేశమునందు డిల్లు గాదు.

భారతీదేశమునందు కంటే బర్మాయందు రెండు ముఖ్యకాభియం దేశముల కళ మొదలగుట. అటవీకాభియం, యూనివర్సుల విద్యాకాభియం చుగ్రుం పాటాక్రింద నుండును. ఎన్నికల హక్కు.

బర్మాకుందు రెండుపక్షాల నిర్వహణ కందరిని ఎన్నికల హక్కుండును. దీని ననుసరించి బర్మాకుందు 80 టెలు డెన్నిక గార్లు బయలు దేరుదురు. వీరిలో 22/3 వంతులు ఉపల్లెటూరి వాసులు. ఎన్నిక గార్ల కళదును 21 కళ్యులుల వచున్నగా 18 కళ్యులులే చాలును. బర్మాయందు సామాన్యులుగా నివయస్సునకేకుడు పన్నుల నియంలనిపి స్థితికి వచ్చుతుండును.

సా.భి. ప్రాతిభ్యుకొరకు చాల సంఘములు గోరుచున్నా. కొన్ని సంఘములకు ప్రాతిభ్యముంటుంది దీనియొక్కటిను మాగ్గురును నియమ మొ పన్ను కొనవలసి యున్నది. ఈ విషయము న పీలు ప్రభువు తో చుగ్రుంించిరి. అందుకు గాను, ఒక్కొక్క క్రికే ఒక్క వోయ కంటే సభికుగ నుండ దని నిబంధనల సవరించితిమి.

ఈ నిబంధనల క గీరించినయెడల, సామ్రాజ్యమునందు ఉత్తరమున భిన్నమగుజాతులు వసింపు ప్రదేశముందు కళ్యులతే పరిపాలనాక్రికే సభివృద్ధి జేయటమును పార్లమెంటువారు ఒక అడుగు ముందు జేయదున్నారు.

గత శాస్త్రము పొందునను సామ్రాజ్యప్రభుత్వమువారు సామ్రాజ్యబలమును భంగకరముగాని విధమున తమ ఆధికారములను సామ్రాజ్యమునందు ఇతర బాధ్యతాయుత్పన్నముల కొరకునున్నారు. సామ్రాజ్యబలమును భంగము లేకుండ సామ్రాజ్యమునందలి వివిధభాగములను కట్టి కట్టుకొని వచ్చుట కిది యొక్కటి యేమాత్రమని వింటున్నప్పుడు నడిచెను.

చర్చ

ఈ విల్లు ఆమోదించుటకు యోగ్యతగ నున్న కేసుల పెట్టిపెట్టుట నుడిచిరి. ఈ విల్లు అభివృద్ధి విముఖముగ నున్నదని నిర్ణయించుచున్నారు. కాని భారతదేశమునందలి ఇతర రాష్ట్రముల పరిశీలనకు ఈ విల్లుకంటే బహుశాస్త్రము చాల బ్రౌన్యము కలిగియున్నది. ఎన్నికల హక్కులను ప్రజా యత్రాసకారములను గమనించినయెడల బహుశా నిజముగ ప్రజా పరిపాలనాప్రభుత్వము లభించుచున్నది. ఇట్టి సంస్కరణల నూచి, చివరకు పెట్టిపెట్టుట గారు ఎ. బి. వైలుగారి నిర్ణయించిరి.

అటవీశాఖ ఇంకను ప్రభుత్వానుభవముననే యుండునని నమ్మకము మేజరు స్టీవన్ గారు దలచిరి.

అపొత్యకర మగు ద్వంద్వప్రభుత్వధానము నికలైనను మాన్యుటలేదని డి. చార్లెస్ యేలుగారు నడిచిరి.

అటవీశాఖను ప్రజాశక్తి మొదలగు చాల పౌర బాటను అపొత్యకరమును అనియు అయినను ఈ శాఖాధికారి యగు మంత్రి ప్రజాదోషము లొంగి అనిచారితముగ అడవులను అందరకును గుత్తెక్కుకాదని ప్రభుత్వమువారు ముందు హెచ్చరింపలేదనియు డి. థామసు వైస్మిటుగారు నడిచిరి.

కలెక్టరు హెచ్. గౌరగారు ప్రసంగించుచున్నట్లునడిచిరి:— బహుశా ఇంకను భారతప్రభుత్వమునందనే యున్నది గాని స్వాంతర్య అధినివేశమును పొందితము. నిర్ణయమును ప్రత్యేక జాతియే గలదు. నిర్ణయము క్రమపరిణామము భారత పరిణామమువలె గాక పేరుగనుండును. బహుశా అటవీపరిపాలన ప్రపంచ పరిపాలనకంటె చాల సత్ప్రయత్నమైనది. సాంఘిక ప్రాతినిధ్యమును కలిగించుటకు ప్రయత్నింపలేదు అట్లు గానియెడల జాతి ద్వైతము జనించును. సంస్కరణలు నెత్తిపైకరముగ నున్నవి. అన్ని పక్షములవారును వీరినిజయప్రదముగా సాగించెదమని నమ్మకము గలదు.

ఈ సంస్కరణలవలన బహుశా అటవీ పరిశ్రమలు నాశనమగుచున్నాయని డి. హెగ్గీ క్రెయిగుగారు నడిచిరి.

వింటర్ను ప్రభుత్వ ప్రత్యుత్తర మిచ్చుచు నిట్లునడిచెను. బహుశా అటవీశాఖను ప్రజాశక్తి మొదలగునగుంచి చాల నుండినట్లే సంప్రదించితిమి. వారందరను ఇందులకు సమ్మతించిరి. బహుశా ప్రభుత్వమువారు మాత్రము దీనిని ఒప్పకొనలేక యున్నవారనిరి. అటవీశాఖను ప్రజాశక్తి మొదలగునగుంచి అపొత్యకరమే యనునంతటి నిజము కాని కొంతయ పొయము నెదుర్కొనలేదు యేదనియు జరుగ జాలదు. అటవీశాఖను ప్రజల యధీనమొనర్చు విషయమునబట్టియే ప్రభుత్వమువారి కదనదిగి ప్రాయములను నిర్ణయము పరిశీలించిరి బహుశాగర్వర దెలుపుటకు పీట ప్రభు విందు కొప్పుకొనలేదనినట్లు.

శాస్త్రీగారి పర్యటనము

భారతీయులకు సమానహక్కులు

మెల్బోర్ను జూన్ 12:—రాజ్ కలనీయలు ఇన్ని ట్యూటూనా రీడనును శాస్త్రీగారికి విందొసంగిరి. ఆసమయమున శాస్త్రీగారికి గంభీరమైన వ్యాధి నొసంగుచు నిట్లు నడిచిరి. వ్యాధి యుక్త మైన యుద్ధము ముగిసినట్లును నచ్చితిరి. కొంతమంది ఆస్ట్రేలియను రాజకీయవేత్తలు తమ యుద్ధేతములను విభులముగ దెలుపుట నాకానందమున గను. ఇచ్చటి భారతీయులకు సమానహక్కులనిచ్చినయెడల భారతదేశమునందు గూడ నట్టి హక్కులను భారతీయులు కోరుటకు ప్రోత్సహించినట్లుని యొడనకర్తలేదు. అధినివేశములందు నివాస మేర్పరచుకొనిన భారతీయులను తొక్కువగా జూచినయెడల సామ్రాజ్యసమావేశమున భారతదేశమునకొసగిన స్థానమునకు విరుద్ధముగ నుండును. భారతదేశమునందు, భారతీయులైన అనుభవించుటకు వీలులేని హక్కులను ఆస్ట్రేలియను లనుభవించుచుండిరను విషయమును మరచినను, ఆస్ట్రేలియనులందు సమానహక్కులకంటే మేరుభేదముగ గోరుటలేదు. విారివిషయమును గాదన జాలక, అందుచూచాడు.

ఆస్ట్రేలియనుల అభ్యంతరములు

మెల్బోర్ను జూన్ 12:—“ఏజ్” అను ఆస్ట్రేలియను వార్తాపత్రిక ఇటుల వ్రాయుచున్నది. ఈపర్యటనమువలన శాస్త్రీగారిని, ఆస్ట్రేలియను ప్రాభుప్రాయమునకును పరస్పర అకగావానకు వీలుండును. స్వపరిపాలనాస్థానమును పొందుటకు భారతీయుల ప్రయత్నములందు ఆస్ట్రేలియనులకు సానుభూతి గలదు శాస్త్రీగారి పర్యటన మిసానుభూతి నెక్కువ చేయువలసి యుండెను. ఆస్ట్రేలియ లోని భారతీయులకు సమాన హక్కుల నిచ్చుటకు ప్రభుత్వము వారు సమ్మతించెడి వారే ననియు భారతీయులు దానిని పునఃపరిచుకొని దక్షిణాఫ్రికా కేసు దా మొదలగు ప్రదేశములం దిట్టి చర్యలనే సాగి, పరచును. అచ్చట నీ భారతీయులకు చాల చిక్కులతో గూడియున్నది. అంతయు గాక దీనిని పునఃపరిచుకొని సామ్రాజ్యప్రభుత్వమువారిని బలవంతపెట్టి భారతదేశమునందుగూడ ఇట్టి హక్కులకు భారతీయు లొకరినను గానింపవచ్చును.

మతిబోధనని అభిప్రాయములు

సిడ్నీ జూన్ 13:—చికాగోనందలి సిరియసులలో క్రైస్తవతబోధకు డబ్ల్యు రెవరెండు అర్చిబిషానికి ఆస్ట్రేలియనులందు ప్రవేశించుటకు ఆస్ట్రేలియనుప్రభుత్వమువారు సమ్మతించు నిరాకరించిరి. సిరియ లనుభవించుచున్నట్లునుగించి ఆస్ట్రేలియనులందు దుష్ప్రసిద్ధి నీయన యుద్దేశించెను. మెస పాటోమియనులందు భారతీయుల లనుభవించుచున్న హక్కులను అధినివేశములం దిట్టి హక్కులు నిరాకరించుటయు పరస్పరవిరుద్ధముగ నున్నవని ఈయన తెలుప నుద్దేశించెను.

అయిర్లందు సమస్య

లండను, జూన్ 12:—సార్ల మెంటునభ ఈడిమున తిరిగి సమావేశ మాయెను. అయిర్లందు సమస్యనుగురించి కామన్సుభయందు చర్చిల్లుగా రీడనును ప్రసంగింపనని తెలిపెను. ఆంగ్ల ఆయురభివృద్ధి యుభారము లభివృద్ధి నొందుచున్నది. ఈడిమున అధినివేశముల కా ర్యాలయమువద్ద జరిగిన ఆంగ్ల ఆయురభివృద్ధి సమావేశమునందు ఆంగ్లా శేషమున, డాక్టరు బెర్నార్డు, (డబ్లిన్ ట్రిబియాలేజీ ప్రతినిధి) మిడ్లెన్సు, డెనో మోరు ప్రభుత్వముగూడ పాల్గొనిరి. వీరందరను దక్షిణ అయిర్లందు యూనియనుస్థలము. ఈసమావేశ మైనతరువాత చర్చిల్లు గారు డి. జేమ్సు క్రెయిగుగారితో సంప్రదించిరి.

గ్రీకో - టర్కీషు వ్యవహారములు

కాన్స్టాంటినోపిలు జూన్ 12:—ప్రస్తుతము సామన్య నాకాలముననున్న ఆమెరికను డిప్లొమటు ఆధికారు లిట్లు దెలుపుచున్నారు. టర్కీకు గ్రీకులు సామన్యమై ఫిరంగులు ప్రేక్షిస్తామను పొరులలో 90 మంది హతలైరి. స్టాండర్స్ అయిర్లకంటే డిహాను నిష్పంతుకొనెను పట్టణమునందు కొన్నితభాగము పరశురావప్రతి యాయెను. మంగుగుండు సామానులు తీరమునుండి మైక్రూరముననున్నవి. వీని కట్టియపామును సంభవించెదరు.

పేగుసభలు

ఆంగ్ల పరాసు వివాదములు

పారిసు జూన్ 13:—పారిసుకేసుగారి మెమోరాండమునకు బ్రిటిషువారంపి ప్రత్యుత్తరమును పరాసుప్రభుత్వము వారు తిరిగి దీర్ఘప్రత్యుత్తరమిచ్చిరి. వివిధరాష్ట్రములవారును ముందుతరువాత యు సంప్రదించుకొని ఏకగ్రీవముగా తనవకతులను రష్యనులకు దెలుపుటావశ్యకమని పరాసువారు నూచించిరి. బ్రిటిషువారి ప్రత్యుత్తరము, జెనోవానందు మిక్రీమండలి రష్యకు పంపిన మెమోరాండమునకు వ్యతిరేకముగ నున్నదని పరాసువారి ప్రత్యుత్తరమున గలదు.

రష్య ప్రభుత్వము వారికి తమప్రభుత్వము నుండి స్థలములకు పరిహార మిచ్చిస్తలమును వశపరుచుకొను హక్కు గలదనియు వి. ను ఈపద్ధతి అనుచుగ నులంఘన వలెను గాని గంభీరముగ వీనినే అవలంబింపరాదనియు అందు దెలిపిరి. పరాసు వారు నూచించిన విధానమును వివిధరాష్ట్రములవా రేకగ్రీవముగ రష్యనులకు దెలిపియెడల వారు దాని క గీరించుకొనెదమని యు. పేగు సమావేశమునందు రా. కి. జి. వయముల చర్చింపరాదనియు, పరాసువారికి రష్యను తియవలసిన సంగ్రామమును ముగిసేమాత్రమున తగ్గింపజాలమనియు పరాసు ప్రభుత్వము వారు తెలిపిరి.

బ్రిటిషు ప్రతినిధులు

పేగు సమావేశమునకు బ్రిటిషు సామ్రాజ్యము తరపున 40 మంది ప్రతినిధులు రేపునకు జనుమండిరి. ఇందు ఆస్ట్రేలియను ఇండియాకేసుదా దక్షిణాఫ్రికా ప్రతినిధులగుడ గలరు.

జైవానెకంకు ప్రజాస్వామ్యధ్యక్షుడవనిని అగ్నేయంట్ల లియంగుహంగుగారు వెకంగునకుజనిరి.

జపాను మంత్రివర్గమునందు కా. టుయూచిదా, జెనరలు యెనాషియోగార్లు తమప్రభుత్వస్థానములకు విదేశాంగయద్ధాంగ మంత్రిపదవులంకి యొందునని తెలియుచున్నది. అధ్యక్షులు, కాటోగారు నాకామంత్రిగను ప్రధానమంత్రిగను నుండును.

బ్యాంక్ల సభమువారు కష్టపరిహార సమస్యను సంగ్రామములమై ద్రోచిరి. ఆంగ్లేయులు తమ కావలసిన సంగ్రామములందు జేయువలె ననియు, తాము ఆమెరికావారి కీయవలసిన ఋణముల తీర్చివేయువలె ననియు బ్రిటిషుగ్రామీణుల వ్రాయుచున్నవి.

న్యూయార్కునందు అడివారమువారు ఆకాశము నిర్మలముగ నుండగనే ఆకస్మాత్తుగా నొక గొప్పవూహ సుఖమించెను ఇందువలన వారాపు 90 మ. ది మరణించియుండును.

సమానస్వామ్యము

లండను జూన్ 13:—హోము సెక్రటరీ, రోనాల్డు బ్రూగర్లవై విధించబడిన మరణ శిక్షను తొలగించి ఆరిని పిచ్చి వారి వైద్య కాలకు పంపెను.

ఒక జాజిని చంపెను కారణముచే నీనిచ్చె మరణశిక్ష విధించబడెను. ఈతడు ఇదివరకు కమానదిబాధికారిగ పనిచేసెను. ఈయన అప్పీలుజేయుగా నది నిరాకరింపబడెను.

ఇదివరకు వైటునెని ఒకచాలాడు హత్యజేయుగా నాతనికి మరణశిక్ష విధించబడెను. ఆసమయమున మరణశిక్షను తొలగింపవలె నని యెన్ని మహావర్ణంపినను హోము సెక్రటరీగారికి మనసు కరగలేదు.

బ్రూగారు ఒక గొప్ప వంశ యాకతియొక్క గర్భమున జనించెనని యొకవదలి గలదు. గొప్పవంశిని సామాన్యలకును న్యాయమును గలన జేయుటయందు దిట్టి పక్షపాతములు గలరునుండునని ప్రజలలో నుద్దేశముగ నున్నది.

దిగులు జెందెనా?

[వైక్లిఫ్ క్లెండ్ మద్రాసు మెయిలు పత్రిక ఇటుల వ్రాయుచున్నది]

గతశనివారము మద్రాసుపట్టణము కాల్వోరేషను సభ్యులు, మద్రాసులో ఉచితవిద్యుత్ ప్రారంభ విద్యుత్తరములను చర్చించుటకు ప్రత్యేకసభకు రావలసివడిగ ఆహ్వానింపబడిరి. ఆ సభకు 17 మంది సభ్యులు మాత్రము వచ్చిరి. కొరము లేకపోవుటచే సభ ఆపివేయుటకు. సభ్యులు రాకుండ అనిపోవుటకు కారణములే పట్టణములో శుభ్రములగు నికరకళలుగాని, విందులుగాని ఆలోచన యేమియును లేవు. ఆలోచన యొందవేడిమి గూడ యెక్కువగలేదు. వర్ష మైచులేదు. అయితే సభ్యులేరా లేదు? వారకేమో ఇరులును భయమును గల్గించు మాత్రమే చూచుచున్నది. మద్రాసులో యద్యతేషను, కమిటీవారు బాహురణ మాత్రము ప్రారంభించినవిద్యుత్తరములను యుండలేదని తీర్మానించిరి. బాలికలకుట విచారణయేలేదు. వారలకు విద్యుత్తరముగ నరము లేనట్లుల కాల్వోరేషను యద్యతేషను కమిటీ వారుగూడ భావించిరి. మద్రాసు పురస్త్రిలు అట్టియనాకరకపు, అన్యాయపు తీర్మానము నంగీకరింపరు. వారు తమయద్దేశము విజయమునటుల హోరాహోరము పోట్లాడెదమని ప్రకటించి తమ కాయవలెను యీ బాలరణమాత్రము విద్యాసౌకర్యముజేయు పద్ధతిని ఆక్షేపణ జేయుటకై కనివారమువారు కాన్ఫిడెన్సుకు పంపిరి. ప్రతిరోధక సభ్యులు స్వీయోద్దేశముల సుకర్షించుకొనుట కష్టమని ప్రకటించి తమపక్షము దుర్బలమగుటచే, యాత్నాయుక్తవివేచన జేయుటయే పరాక్రమవంతుని లక్షణమని తీర్మానించుకొనిరి. కనివారమువారు తీర్మానించుకొనినను వారి యీ యాధమును దాటిపోలేదు. ఇప్పుడో మరొక కష్టమే వారు రంగములోనికి రాకరప్పదు. వారు యిప్పుటి కలెన యోపక్షపు తీర్మానమునుగూర్చి వాదించుచుండిరని, స్త్రీలును, ప్రాంధనిస్థాంధోచిత విద్యకై పోరాడువామను వారితో తీక్షణముగ పోరాడెదరు కనివారము సభకు గాక గొప్పచే వారు యీ కాలమును తీర్మానములను సంస్కరించి స్త్రీ పురుషుల కన్యాయువకుల జేయుటకు కనిగూగించిన బాగుండును. అందరకు ను యీ ప్రారంభవిద్యుత్తరముల విశిష్ట సౌకర్యములందునటుల జేయుటవలన వారు అలలకును, న్యాయమునకును పోరాడినా రగుడుదు.

పండిత మాళవ్యా

విశ్వనాథ ఉపన్యాసము

పండిత మదనమోహన మాళవ్యాగారు తెజపూరు నుండి బాన్సుటూరు వెళ్లిన మార్గమున విశ్వనాథ వాసు లాక్షణిక మిగుల నుత్సాహముతో స్వాగతించిరి. పండితు డెప్పుడు వచ్చు నదియు కాంగ్రెసు కమిటీవారు ప్రచురింపకున్నను 500 మంది ప్రజలు అందు నూరుమంది స్త్రీలును పెద్దన్నము గురియు చున్నను ఆయనదగ్గర పై పీఠభూమిపై గమికాడిరి. పండితుని స్త్రీయనుండి దింపుచు 'మహాకవిగాంధీ జేయి' 'మాళవ్యాజీ జేయి' అనుభవల గావించిరి. స్త్రీలు పండితుని పుష్పచూలాలంకృతుని జేరిరి.

ఆయన 20 నిమిషముల కాలము హిందీలో ముచ్చటక నుభవించెను. ఆయనపద్యములను స్వీకరించియుచున్నాము:- ఆర్యలారా, నారీమణులారా.

మిరిక్కిడ గుమికూడి నన్న దయతో గౌరవించినందు లకు నేనెంతయు కృతజ్ఞుడను. ఈజిల్లాలో అమితోత్సాహము తో బంచేసిన వైద్యమునకు డాక్టర్ శ్రీయుత డిప్యూటీ కమిషనరీ గారి తల్లి గారు కూడ నన్ను గౌరవించుట కిటుకే తెంచినది. ఆయనకు నేనెంత యేర్పాజ్ఞుడను. ప్రస్తుతపరిస్థితుల గూర్చి నేను జెప్పదలచుకొనినది ప్రభుత్వమువారు వైద్యముగ పనిజేయువానిలను కారాగృహములోకి బంపి జేయునకు గౌరవించిరి. ఆవ్యాధులను జేసిని యే అందవలన నిజముగ ప్రభుత్వపట్టభద్రులు చాలవారు కన్గిసో యెను. అనతికాలములోనే తమపూరు తాను దెలిసికొని ఆసాములో విలీనముగ గావించుచున్నది. గూర్చి ముగిసినభవిధానము నివేదించు. 18 కొ. దిమాకములో ఆసాములోని సోదర సోదరీ వలెనుకు బాతీయచునది యెడ అమితభక్తియు ప్రేమయు కలిగినది నాకు దెలియుచున్నది. అది నిశ్చయము. మంచిచెప్పమి. అయితే ప్రభుత్వమువారు అటంకము నిలిపి కాంగ్రెసు ఉద్యమమును రూపుమాపునకు చే నై ప్రయత్నిముల న్నెలలని చేయుచున్నారని కొలది కాలము లోని నిష్పాధిధా ఫలితము వారిదియగు తలచినటుల గాక జెద్దిరిద్దముల నుండు నని నాచుట్టుము. ప్రభుత్వమువారు కాంగ్రెసు ప్రచారమునకు ఆటంకము నుడుట నిష్పాధిధా యము. అయితే అది దిశమునకు మంచికాదు నాకునన్నియు పడు నెరిమిది న త్వరముల ప్రాయమునకు నై తారలనిండును కాంగ్రెసు సభ్యులుగ జేరవలెనని నేను కోరుచున్నాను. (తెలి-దివారమున సభలు జరుగుతును. జేతమునకు పబ్లికచి సభ్యులను కల్పింపుడు. మీకు ఎవరి వలని గాని భయము లేదు. మీరు భగవంతుని జూచి మాత్రము భీతికలదును. ఎన్నడు భయము కద్దు మీరు ఆంగ్లేయున జేమాత్రము తిక్కుకవారు గాని భావిచుకొనుడు.

కద్దరు

నేను మరిముక ముఖ్యవిషయమును దెల్పెదను. కద్దరు కర్మలకు ఉపయోగించుటయే మనకు మోక్షమార్గము. 1920-21 సంవత్సరమున ఇండియానుండి విదేశ ప్రయలుకై 102 కొట్ల రూపాయలకు తిక్కుకరేకుండ వెల్లిపోయిన ఆసాములో పతియింటను రాట్టము వెలకు కలయును. విదేశ ప్రవ్రుబహిష్కారమును సంపూర్ణముగ జేయుటయేగాక వెంటనే చేసవలయును. అప్పుడే ప్రభుత్వమువారు, మనము స్వరాజ్యమునకు తీరము నున్నది తెలిసికొనలరు. స్వరాజ్య సాధనమై పీదప ప్రజలు కా.తి సాభాగ్యముల ననుభవించెను. కష్టములను దుఃఖములను అధ్యక్షులగును. జేతములో భాగ్యమున పంటలను కరిగ నుడును. ఆస్వరాజ్య మెట్టిది? ఆస్వరాజ్యము, జేతభక్తిమీదను, అన్యాయ సహకారముమీదను, విద్య తిమిదని, స్వార్థభావముమీదను, ఆధారపడియున్నది.

నల్లమందు

ఆసామువారు నల్లమందు మాత్రము ముండుటయేగాక పొగాకు కల మట్టత్రాగెదరని తెలిసికొనుట కంయము దుఃఖముగ నున్నది కందుభాగ్యమును పూర్తిగా జేసియుంటును మీరు లోగు. నువ్వోధుల గావింపవలయును. గంజాయి, సానియమున్ను దుఃఖ్యములైనను ఇంతకన్న తిక్కుకరని గావు. మిహాన విషయములో ఆసాము యజ్ఞరాష్ట్రములకు వారి జూపవలయును.

వ్యాజ్యములు

భారతీయులకు వ్యాజ్యములన్న ఒక కుట్రలాసా యైనది. ప్రజ తింకను వీనివలనాల్గు చెరువును గ్రహింపలేదని భయమున చున్నది. క్రైతిగ్రామములలోను పంచాయతుల స్థాపించి వ్యాజ్యములకై కోర్టులకు పోవుట మానుకొనుడు. కాంగ్రెసులో కోటిమంది సభ్యులను జేర్చుకొంటున్న వ్యాజ్య నిధికి ధారాశము విరాళముల నిండు. కద్దరుతే ఉపయోగింపుక, అనియే నావిచ్చుము. ఈజేతప్రాంతములలో కొలది కాలములోను సోదరసోదరీమణులు రాట్టమును దిప్పు ప్రాంతానిని దెలిసికొనుటకు యెంతయు సంతోషముగ నున్నది. మీ పూజ్యనాథుడు డాక్టర్ శ్రీయుత పూజగారి కూతురు నాలుగేడ్ల పిల్ల కన్నని దారమును వదుకగా నేను జూరతిని. శ్రీయుత పరమానంద ఆర్యాలాగారి చిన్న కూతురుగూడ చక్కని స్పృహ దారమును వదకును.

భయపడవలదు

ప్రభుత్వమువారు నిర్దయలై నిష్పాధిధానమునకు గడంగిమాట నిజమే. 25 కేలరండికి ఉత్కునగాకండ వైద్యులకు గునాయకలు కారాగృహమున కంపడిరి. నాచిచ్చుకుమానుకు గూడ జెయలుగానన్నాడు. అయితే యీ నిష్పాధిధానము నన లాంఛానము వంచి పనిని జేయుటకు భయపడవలదు. బాధ్యత లీక పోవడ వైపుల నిష్కర్తించిండులకు హింసించితిమి దాని బీదపిలో సహించు. శ్రీగారు చ ర ద్రమాస్త్రీయే 14 వ తేదీ సరముల రాజ్యము నుండి వెడలకట్ట జెడు. మహాత్ముడు జెయుటలో నుండగా పండితనెహ్రూ, లజ ప్రాయ, నాను, అలీసోదాన వంటివారి జెయుట జీవి కష్టముల ననుభవించుమంద మిహాను నేను కారాగృహమునకు వెళ్లుటకు భయపడ నేలే! నిజ మార్గము ననుండు. భయమునకు సహాయము జేయును. మీ ప్రాణాన్ని మును విజయమొడిచి ము లగుగా!—నర్వ బుడత్రాను.డి.

ఆస్త్రీయన్ శ్వేతఖండము

ఆస్త్రీయన్ శ్వేతఖండము విషయము నిజమని కాస్త్రీగారు అంగీకరించినటుల వార్తలు దెన్నుచున్నది. 1878 వ సం. 18 వాడుకగాను యూరప్య నోకయపన్యాసములో కెవ్వాశ్వేత రాష్ట్రము విషయము నిజమని అంగీకరియు దెన్ని. ఆస్త్రీయన్ శ్వేతఖండమునాదేశము. ఆస్త్రీయన్ శ్వేతఖండమునాదేశము అది నిజమగువిషయమగును. కానిని భారత ప్రతినిధులను కాదనకలదు. కెవ్వాశ్వేతఖండము, కాపుర యావిషయము లన్నియు నిశ్చయము లగుటకు ముందులోని 18 వా కార్తలకు మువారు కాదననిచ్చును. కర్వులుగాను కెవ్వాశ్వేతఖండములు శ్వేతఖండములకే యుండవలెని చెప్పిరి. ఇది అంత్యిగ్ధము మనియు, మాన్యుయేయ జుగుటకు పీలుజేదనియు నీ మయమును 1878 వ సం. 18 వాడుకగా గ్రహించి బలపరి. భారతీయులను నెండు యెక్కువ విషయములో వదిలుచున్నా? కాస్త్రీగారు, 1878 వ సం. 18 వాడుకగా? మేము 1878 వ సం. 18 వాడుకగా? మాన్యుత నిచ్చెదము. ఏలనగా ఆయన భాగ జేతమునకు కాస్త్రీగారిని యాటలును కెన్టటకై ఆస్త్రీయన్ శ్వేతఖండము అక్కడనుండి కనడాకు వెళ్లుటగాని మరిము 80 కేలకు ఖచ్చెట్టింపకుండు యిండియాలో నుండియే భాగరకటనము గావించి

అమృతబజారు పత్రిక.

Are you in the Full Glory OF Manly Strength If not, you are in urgent need of radical remedy to regain your strength and Manly Power TRY BRISHYA JOGA Prepared on the basis of Makaradhwaj Gold, Musk, etc., in assimilable form. It Guarantees Result. It quickly renews VIGOUR and VITALITY and restores power of UTERE-MANHOOD. Price one Phial (to last 30 days) Rs. 6-4. Per V P P. Rs 6-10. THE Kalpataru Ayurvedic Works 94 Grey Street, CAL. CUTTA.

ఈ జిప్సనీలు

మహమ్మదాలీగారి తల్లికి వ్రాసిన లేఖ

ఈజిప్తు స్త్రీసంఘవిభాగ యగు లూబియా ఆహమ్మదు, మహమ్మదాలీగారి తల్లి యగు బీతమ్మను గారికి వ్రాసిన లేఖ లక్కోలో ప్రకటింపబడు 'హక్క్యీక్వాట్' అను పత్రికలో నీకిందివిధముగ ప్రకటింపబడినది:-

ప్రియసోదరీ,

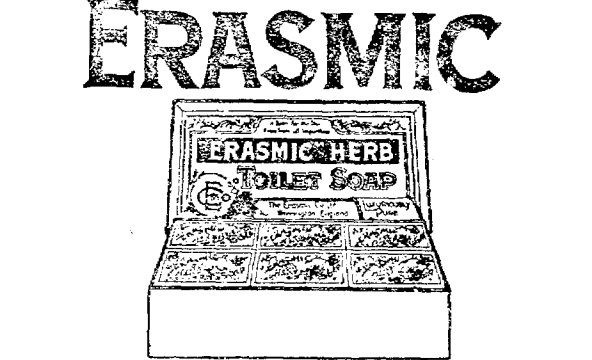
మేము మొదట్నుండి చూడూరమున నున్నను మీరును మేమును భగ్నబద్ధులగు ప్రేమచే బంధింపబడితిమని మేము భావించుచున్నాము. మేము మారందనముల (సలాముల) పంపుచున్నాము. ఈ ఉత్తరముద్వారా మీతో కరివనము జేసికొనుచున్నాము. మీరొకటివైపును దుఃఖమును గొప్ప సహాయులతో భరించుచు డుటకు జూడ మీరునమా. నైతికతైర్వము శ్వక్తమగుచున్నది. నా కొక్కత్తులు, ప్రాచ్య జేత శ్రీలు పిరికి వారని యా, విద్యాపీఠ నియమ నిందింపకము, మీయొక్క ప్రబలతైర్వముచే నిలువకలకున్నది. మీరును గగ్గన స్వాతంత్ర్య త్యాగాలు మాకచ్చెపు గలిగించుచున్నది ఈ మహమ్మదాలీగారు మేమును సహాయులమే. కాంగ్రెసు మీదేశములో జేమేమి జరుగుచున్ననో మాకు ఎప్పటికీమహమ్మదు దెలియుచుండునటుల దయయించి తెలుపవలసింది. కాకిము స్వేచ్ఛగారలయు ని ప్రయత్నించు తెలిశోదను, స్వేచ్ఛగారిది మహావాంఛియు సఫలమగుకలము కీర్తుముగా నేరాలము.

ఆయుధముల లైసెన్సులు

పండిత మోతీలాలు బహదూరిలాలుగారిలు వలదనుట

పండిత మోతీలాలు, బహదూరిలాలుగారి లిరువురు కినుకీ కర్మము ఆయుధముల లైసెన్సులు విడిచిరి. వారి ఆయుధములను కల్కెగు నాజుకు ఒప్పించిరినది ఉత్తరపుచేత బడిన. (స్వరాజ్య).

1878 వ సంవత్సరమునందు భారత ప్రతినిధుల కలహము సంవత్సరమున సంయక్తాస్త్రీయలో స్థాపింపడిన "అక్బరు" అను ఉర్దూ పత్రిక ప్రభావతీగాంచి, కొన్నాళ్లకు మడిసెను దానిని పునాధ్యునిబడి ప్రయత్నము జరుగుచున్నది.

శ్రేష్ఠ మైనది

మంచి పరిచయము గలది. అందరు ఉపయోగించు కొనుకవచ్చును. గొప్ప కెమిక్లు సహాయముతో కుభ్రుచుకు వస్తువుతో తయారుచేయబడింది.

ఇవి సెషనులకు మూడి మోసపోకును. ఆన్నిసార్లు వర్తకులవద్ద కొరకును.

జాతకరత్నము PART 1 జన్మకర్మము పుట్టినకేరీ జేతమున్నగువి జేయె సంకల్పన ఫలితములను జాతకరత్న రీతిలో సహాయుని సంకల్పనములను జ్యోతిష్యుని సహాయు అంగీకరణయే తిలకం కాదు వ్రాసికొనలెన భయము, మోహము ఆయురారోగ్యము మున్ను ద్వానికభిజముతో మీమీ జాతకములకు మీరే వ్రాసికొనెదరు. ఇవి యంగీకరణము. డి.డి వెల 2-0, నెలకాయగా కొనవారి 1-0-0 మాత్రమే (16+) గ్రేట్ యిండియన్ జ్యోతిషాలయము, ఖిరొట, విశాఖపట్నంజిల్లా.

శ్రీనివాసశాస్త్రిగారు

వెంట, కాల్గట్టును హోటలునుండి భృత్యుడు ఇదివరలో ను. ఆర్. బొమ్మేశ్వరగారు, శాస్త్రిగారు లండనులోను, వాషింగ్టనులో భారతదేశమునకు ప్రాతినిధ్యమునుండి ప్రయత్నముల చేయుచు కాలము బుచ్చుచుండి రని తెలిసిందిట అట్లేమిటాడెం. శాస్త్రిగారు మరల ప్రపంచయాత్ర చేయుచు జేయుచున్నారామని మివాది సిద్ధాంతము 14 వేడుకుములలో నొకటి. శాస్త్రిగారు, వెంట బుచ్చు సిద్ధాంతము ప్రయాణము భుక్తులుగాని నెలకు గౌరవ లేకుండునని 200 పానలను బాండునున్నానని యీయభ్యుపేక్షల నీది. మి. యన్. ఆర్. బొమ్మేశ్వరగారు వాషింగ్టనులోను కుమ్ములగుడ వాషింగ్టనులోను భావముతోనే, శాస్త్రిగారు ప్రయాణము, జేయుచున్నారని తెలియజేయుచు యిది యాడుటకు రాజీ గుడిచెప్పని బతులుజేసిన వెంటప్రయాణమునో అంతవెదర్చి నున్నదని మేము తెలుసుకొన్నాము శాస్త్రిగారి సిద్ధాంత సింహాంశపత్రిక యిటుల కల్పించుచున్నది:-

“శాస్త్రిగారు వెంట ప్రాంతము సెక్రెటరీ బాబోపాల్. డి. సి. యన్. డ్రెస్టరు ఆఫ్ యెమ్. గ్రేవెసు వెల్చుకొన్నాడు. అతడు అప్రెంటిస్ యావంతుడు వెల్చెను. వెంట లండను కాల్గట్టును హోటలులో నుండు అంగభృత్యుడొకడు గలను. ఇంకను పి. పి. యన్ శాస్త్రి, యం. పి. యన్. ఆర్. శాస్త్రి గారలగుడ నుండి”

ఇద్దరు చిన్నకాన్పులను బంధువులు. ఒకరు కుమారుడు. రెండవవాడు సోదరుడు. ఇంకను అపూర్వముగా మేనమామ, వెంట లండను కాల్గట్టు హోటలు భృత్యుడు గలడు. ఈయన వైట్ ఆనకులు. కెన్సిల్ మను గారి లాద్ది చేబట్టే గారును తలగడ్డచుట్టువారును గారవృత్తు. ఈ కేసుయను కన్ను కెన్సింబువాడు మిగుల నామోదించును. అయితే అమెరికాలో హార్టు అధిష్టలను ప్రోత్సహించి తిరిగివచ్చిన పిదప అయ్యకు గలదుగారి ప్రాంతము సెక్రెటరీని నిర్వహిం

మాటల వుట్ట

శాస్త్రిగారు తనక నవానాసముచేతను, వాక్కుదగుంధన చేతను ఉన్నదిని తెలిపి. అయితే అపాపము ఇంకను తెలుసుచున్నది. మివాది కరపత్రికముల వ్రాయువాడు, శాస్త్రిగారు భారతదేశములో సంభాషించుచు కెప్పిని యాక్రందించుచు మును కరపత్రిక మేము గోచరున్నాము:-

ప్రజలు పీలుప్రభుత్వ విధానము చేతుకకు మార్పుజేయుచున్నట్లు ప్రహించిన ఆయన తెలుసు. ఇ. యలకు శాస్త్రిగారి కేసును కారణముగా గానించేడు. గాంధీ నిర్బంధమును గూర్చిచెప్పచు, యెదవైత అట్లు లు జరగకుండుట, నిరాకరణోద్యమము పరిషీంపబడి, లా. భూయవ ప్రాంతము, కర్పితముల కేసుగూర్చిన, గుర్తించుటలని ఫలితముని చెప్పెను.

మొదటి వాక్యములో ప్రజల పేరు పీలు ప్రభుత్వము హెచ్చరిక గానించుచున్నది. ‘ప్రజలు మా ప్రభుత్వమును మార్చుదు. వాకమాత్ర వట్టియోహా లేదు.’ అని అయిన తెలియించాడగుటచే పీలు ప్రభుత్వతో వచ్చే క్రిస్తుకనుకు స్నేహితులను కలుపుకొనటకు లెన వుంచి చెప్పచున్నాడు. రెండవ వాక్యమునందలి యర్థమును శాస్త్రిపక్షమువారే తెలుపవలయును. ఆ వాక్యము గూర్చును కుశ్యముగను గానించుచున్నది. ఆయన దౌర్జన్యకాహిన్య మెక్కువగ నున్నదని చెప్పెను, అందువలన మంచి ఫల ముండకపోవుటచే దౌర్జన్యము లేకుండ జేయుటకై చెప్పెను. మాటలపుట్టజేర్చి అనక సుగుగు మాటల జేర్చుటతో ఆయన చాలవరకు విప్పివాడే పోయినాడు. వైట్ ఆనకులు కి-తెను, బొంబాయి (కాని) ర్.

కుష్టు రోగ నివారణి

యోగ్యతాప్రములు (873)

కుష్టురోగములు నివాణ కావన అనుమానముతోగొన్నామని తెలియజేయుచున్నాము. ఈ 18 సం.ల ములనుంచియు నాస్థిమితులు కొందరు 5, 6 సం.ల ములనుంచియు, కుష్టుములను గూర్చియు నున్నాము. పొడవ (Coloured spot) మొదలగువాటిచే బాధపడుచుంటిమి. వీరి “కుష్టురోగనివారణి” నేనించి రోగమును ముగియించుకొనుచున్నాము.

N. వెంటకెడ్డి, భూస్వామి, కంఠేరు కృష్ణజిల్లా అష్టాదశ కుష్టురోగములకు, కుడుచుట్టులో దీనినించి దివ్యా మధము లేను. గణములేదని బుజువుచేయువారికి రు 116 లు బహుమానము “మా కుష్టురోగనివారణి” ఘనవిని మాయ కుష్టు రోగాంతములు బయలుదేరుచున్నవి శాస్త్ర. ఒక నెల విషములకుండు అధికముగా నరివిడుముడు దెబ్బ రు 6-0-0 ది కెడ్డి అండ్ కో, గోపాలపురం.

(2888-938) కొత్తపేటపాస్టు (గోదావరి జిల్లా)

కన్యక కావలెను

మర్యాద గల వైశ్యకుటుంబమునకు చేరి ట్టును నూజువైంజు చదువుచున్నట్టుగా, అక్కడ గోత్రము గల వైశ్య వసుని వివాహము చేసికొనుటకు కన్యక కావలెను.

వివరములకు యిట్లు వ్రాయుడు:-

నూత్ 0/0 ఆంధ్రపత్రిక - మద్రాసు.

ఆంధ్ర జ్యోతిషాలయము

జాతకము

(1) జాతక వక్రము (కుండలి) యొక్క నక్షత్రము (2) పుట్టినతేది, జననకాల ఘడియలుగాని (3) జాతకునియొక్క జన్మ వాసుము, ప్రస్తుత కాలము, మాకు ఉత్తము వ్రాయునకు యుగాని, ఈమాటిలో నేదియో యొకటి మాకు పంపినయే యె, జాతకునియొక్క రూపము, స్వభావము, కరీరార్థము, భవనంపాదక, ఆయుర్దాయము, భాగ్యము, సంతానము, కళిత్ర సౌఖ్యము, ఉద్యోగము, జీవనము మొదలగు 25 సం.లు దాఖలా కొరకు వ్రాసి ముందుగా రు 1-4-0 లకు వి. పి. గా పంపెదము. త్వరితగతినగుటకై గా నన్నయెడల, జాతకుని యొక్క ఆయుర్దాయము అఖిగుహను, జరుగబోవు ప్రతిసం.ల ఫలములు, అనగా, వహదక, అంతర్దేశాఫలములు గల పూరా జాతకము, శాస్త్రసమ్మతముగా తయారుచేసి పంపెదము. పూరా జాతకమునకు రు 5 లు, అగును. పూరాజాతకము వ్రాయించు కొనువారు రు 2 లు, అద్వాన్య ముందుగా పంపవలెను. అట్లు పంపగానే జాతకము పూర్తిగా అఖిగుహకు తయారుచేసి తక్కిన రు 3 లకు వి. పి. గా పంపెదము.

సంవత్సరఫలము

మొత్తముమీద 1 సం. గల వరకు ముందు జరుగబోవు ఫలములు వ్రాయుచు, నెలలవారీగా 12 నెలల ఫలములు వికరముగా వ్రాయుటకు వి. పి. ఖర్చులతో రు 1-4-0 లు అగును. వీనికి జన్మనక్షత్రము గాని, జన్మవాసుము గాని, మాకు పంపిన చాలును.

జాతకమార్పాండము

మొదటిభాగము

జ్యోతిషమందు ఏమియు ప్రవేశము లేనివారికి ఈగ్రంథము మిక్కిలి ఉపయోగము. దీనిబట్టి భూభిభివ్యద్వర్త మాఫలములు అతిసులభముగా తెలియును. కావలసిన వారికి వి. పి. ఖర్చులతో రు 2-8-0 లకు వి. పి. గా పంపెదము.

రెండవ భాగము

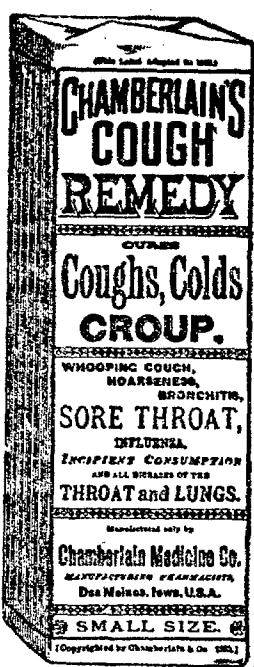
ఇది అమృతపూర్తికలయ సిద్ధముగా నున్నది. 300 కేటలు ఇందు లక్ష స్థులము, గ్రహస్థులము, భావస్థులము, వద్దలములు, హదకవర్త, అప్తకవర్త, తాత్పర్యహితముగా నుమారు 1000 ప్రమాణ స్లోకములతోను, విశేషాంశములతోను ద్వాదశ భావఫలములు మహదక అంతర్దేశాఫలములును, ఇంకను అనేక గ్రంథములతో మిక్కిలి సులభతెలిసి అత్యద్భుతముగా వ్రాయబడింది. వీనివలన అన్ని సం.లు పూర్తిగా తెలియును ఈ గ్రంథము నచ్చుయెడల తిరిగి సొమ్ము వాపసు చేయుచుము. ఈ 2వ భాగమునకై యిదివరకు ధరభాగములు పంపినవారు తిరిగి మాకు వ్రాసినయెడల వెంటనే వి. పి. గా పంపెదము. దీనినెల పోస్టుఖర్చులు గాక రు 2-0-0-0 లు.

అలస్యనైవహ ప్రతులు దొరకవు.

ఆ కెల్ల వెంకట శాస్త్రి.

గోపాలపురం, కొత్తపేట పోస్టు.

(3512) (గోదావరి జిల్లా)

చేంబర్లెన్ గారి దగ్గు నివారిణి

దగ్గు, జలుబు, కాక వాయువు అను బిడ్డలకు వచ్చు రోగము, గొంతుపుంజు గొంతురాపు, రొమ్ముపడి నెము, కుక్కదగ్గును, అన్ని రకముల గొంతు వ్యాధులు మొదలగునవి పటాపంలై పోవును, అన్నిజాగాలలో విక్రయించ బడచున్నది. (2) 8?

సిఫ్ లిస్, నెగరోగముకు (159) పూచీయెన బౌషధము

ఎట్టి విధ సిఫ్ లిస్, నెగరోగములచే న్యయముగా ననుభవించు చున్నను, లేక వంత పారంపర్యముగా అనభవించు చున్నను 7 దినములలో పూర్తిగా కుదురు. కుదురని పక్షమున రెండింతలు వైకము వాపసియ్యబడును.

నెగరోగనివారిణి వి. పి. ఖర్చుతో సహా బుడ్డి 1-కి రు 3-0-0 సిఫ్ లిస్ బౌషధము " " " " రు 4 8-0 ఉత్తములు ఇంగ్లీషుభాషలో వ్రాయవలెను.

HAKIM ABDUL HAJEE, P. O. Kamtaul, Darbhanga North Behar.

ఇంద్రజాల మహేంద్రజాలము

(213-588) ఈ అపూర్వగ్రంథములో జన్మనీగారడి, యోగ దృష్టి, స్థలాభివృద్ధి, ఇంగ్లీషు ఇంద్రజాలము, మంత్రశాస్త్రము, భూతవైద్యము, యంత్రములు, అమెరికావారి చీట్లపేక కమామలు విచిత్రనోదద్దులు గలవు. ఇంతేగాక మనుష్యుని మాయముచేయుట, మామిడిచెట్టును పుట్టించట, జీవముతో గమాదయగుట, కరీరములేని తలకాయచేత మాటలాడించుట భూమిపై గజముయెత్తున గాలిలో మనుష్యుని నిరాధారముగా నిల్పుట మొదలగు విచిత్రములు అనేకము లున్నవి. ఈ జాత్రము తెలుగుభాషలో అతి సులభమైన తెలిసి వ్రాయబడి యున్నది. ఈ గ్రంథమును చదివిన అత్యద్భుతముగా మేల్ చేయగలరని గాల్గంటి యిచ్చుచున్నాము. దీనినెల రు 4-0-0. త్వరపడు, వి. ఆర్. జనార్దనంనాయుడు, ఒంగోలు, గుంటూరుజిల్లా.

అన్నియు ముందులేనా?

కలరాకు లెక్క లేనన్ని మందులు వాడుచుండురు. అవి గణము యివ్వలేదని అద్వైతపదవలదు. దాతరు గోంపరాజులగు రియాచేసిన “కలరా సంజీవి” కొద్దికాలములో నా రోగములను మాపుచు వి. పి. గోగి వీరేశలిక నిచ్చును. మాటలవసరము. ఒక సారి వాడుడు. దాని ప్రయోజనము కనుగొనుడు. సీసా 1-కి ధర రు 1-0-0. ఓసాఖర్చులు చేరు. కలయువారు యిట్లు వ్రాయుననెడి:

భారతసమృద్ధవనము, బెజవాడ.

కండ్లకలక, కామిడ్ల, జ్వరములు వచ్చెగా రోగములకు బౌషధములు దొరకును. కాల్గట్టులోను వ్రాయునకు.

మిరు కొనియున్నారా? యోగ్యతాప్రములు!!

ప్రతియుంటిలో నుండువలసిన సిద్ధావధముల నేల కొనలేదు?

1. లోకావయవార కస్తూరిమాత్రలచే గుణములు వాకును వావద్దకు వచ్చు రోగులకు అతిత్వ పీకరముగ నున్నది. కె. కె. విశ్వాస్ కవిరాజ్, విష్ణుచక్రవైద్యశాల, 9-41 బాల్లబజారువీధి రంగూను, బర్మా.

లోకావయవార కస్తూరిమాత్రలు జనులకు గలుగు సకలవిధ రోగములను పూర్తిగా వాగుచేయును. 250-300 మార్లెలుగుల సీసా 1-కి ధర 0-4-0 1 మొదలు 6 సీసాలవరకు రు 1-4-0

సారస్వతానవము (బుద్ధిప్రసాదిని)

పిల్లలకు, తరుణులకు, వృద్ధులకు, స్త్రీలకు బలము నిచ్చు బౌషధము. మెదడు దుర్బలము, మోపు, తలకేడిమి, మలబద్ధకము, అకలిలేకుండుట, కాంతిహీనత, గుల్మము, మూలరోగము, కృష్ణస్థలము, శీఘ్రస్థలము మున్నగువాటిని పోగొట్టి అమితమైన తుదర్ధక్రము నిచ్చుచు బలమును గలిగించును. ఇది మానవకోటికి గొప్ప వరప్రసాదము. 20 దినముల బౌషధముగల బుడ్డి 1 కి రు 1-0-0.

మార్కెటునింపు:-మా శాతాచారల సౌకర్యార్థమై వాగుగోరుటచే మద్రాసు, నెం 881 రంజు శెట్టిపిడిలో మా వ్రాందిని కరనియన్నాము. తప్పక ఎల్లరు ప్రోత్సహ మొనగ కోరెదము. వి. పి. అర్జున మద్రాసు వ్రాందినుండి పంపబడవు.

పాశ్చాత్య వైద్యశాల వండితులు శ్రీశీతారావువ వైద్యశాల మైసూరు.

(301-594)

హాకిం అబ్దుల్ ఖాను

ఆతని జీవితచరిత్రము

రెవరెండు సి. ఎఫ్. ఆంధ్రూసు

హాకిం అబ్దుల్ ఖాను మహదర్జా రెవ్రాఫర్మలకు రెవరెండు సి. ఎఫ్. ఆంధ్రూసు గారు రిట్లు వ్రాసినది.

ధిల్లీలోని హాకిం అబ్దుల్ ఖానుగారు హాకిం సుమారు పదునెనిమిది సంవత్సరముల క్రిందటనుండి మైత్రులగు. ఆ మైత్రీ నానాటికి హెచ్చుచు నే యుండెను. హాకిం సా హెచ్చుచు గూర్చి అందరకును తెలియు నిమిత్త మొక వ్యాసమును వ్రాయుచుని 'మహదర్జా రెవ్రాఫర్' సంపాదకుడు నన్నా హ్యూసెంబగా నీయ కొంటిని. ఆతని కుటుంబచరిత్రము నవీనభారతమునకు అద్భుతముగ నుండును. అదియును గాక, నేను గొంతువులకును, వహ మృదీయులకును, ఎల్లగును ఆతను నాయకుడై యున్న చున్నాడు.

హాకిం అబ్దుల్ ఖాను పూర్వీకులలో ప్రథములు ప్రసిద్ధి కెందినవారు. కాన్సరఫట్టణము నును జనన మొందిరి. ఈ కాన్సరఫట్టణము మధ్యాసియాలోని ఈర్ఫీస్థానమునందొప్పటికిని గొప్ప పేరు గాంచియున్నది. భారతదేశమునకు మొదటవచ్చిన యీ మతపూర్వీకుడు పేరు పాదుషాద్ గొప్ప యుద్ధోగమున బ్రవేశించెను. రాజు భారతదేశమునకు దండు తెదలినపుడు, వారి పూర్వీకుడు వేయి అశ్వముల దళవాయ కుడుగను, చక్రవర్తితో కూడ నుండువాడుగను నియమించబడెను. ఈయనకుదేశనాయకుని కంఠముకారిలో ఒడ్డుత చారితు లిద్దరు సోదరులుండిరి. వారు ఖవాజా హామీను ఖవాజా హాకిం అనుచును. సింధు ప్రాంతరాజ్యములో సాధువులవలె జీవించి, ప్రసిద్ధి కెంది అచ్చటనే మృతికొంది. సింధులో వీరువుత్తరకును విష్ణుల నేకు లుండిరి. వీరి నొక్క మహమ్మదీయులై గాక హిందువులను ఆరాధించుచుండిరి. సింధులో, నిజం ప్రాంతముల కన్న, సామాన్యముగ నెవ్వరును హిందూ-మహమ్మదీయుల అదక్షము లేకనిమిదు చుండెను.

కుటుంబజీవనము

హాకిం అబ్దుల్ ఖాను సంబంధించిన కుటుంబమునందు వైద్య వృత్తి యనాదిగ వచ్చుచున్నది. ఇది మొదట ముల్తా అలిగ్ వీరు మనుచుడు. హాకిం ఖాన్ అబ్దుల్ కాలమున ప్రారంభమయ్యెను. ఆతని యనంతరము ఈ కుటుంబమునందు నున్న ననేక సంవత్సరములు హాకిం సాహెబు పూర్వీకులు గొప్పవైద్యులుగ నుండిరి. భారతమునందండియువారు మధ్యాసియాలో యూరానావైద్యమున ప్రచారము గావించెడివారు. వైద్యవైద్యము నంది అనుభవమే గాక వేరు వారును కాలము నుండి వంత సారంపర్యముగ వచ్చుచుండిన వజ్రానమును వెంపొందించు కొనుచుండిరి. వైద్య నిపుణతయును గొప్ప పేరు ముఖ్యముగ హాకిం మరీపుకాలమున వచ్చెను. ఈతను మనహాకిం అబ్దుల్ ఖాను తాత. హాకింమరీపు ఖాను తనజీవితకాలమున వైద్యులకుగ్గ్ గ్రంథముల వెక్కుల తలి యొచ్చెను. ఆతని నమక లిక వైద్యుల తనపొండియ్యమునందు నివాసము గలిగినవారై పలుమా రారని సలహాను ఒడయు చుండెడివారు. ఆతను మహమ్మదును పరిపాలించిన కాలమున నికసిం చెను. ధిల్లీ మొగలు సామంతులకు గానందిన సభ్యులకై, ఈ కుటుంబముగారు మూడు సాలగుమారులు జాగీరు లొనగబడెను. వీరిలో ఒకరుదాని బ్రిటిష్ ప్రభుత్వము వారు 1857-5 సంవత్సరమున నీచాయి కల్లోల సందర్భమున కళవరుచుకొనిరి.

హాకిం మహమ్మదు ఖాన్ హాకిం అబ్దుల్ ఖాన్ తండ్రి ఆతను చాల సంవత్సరములు బ్రిటిష్ 74-వ సంవత్సరమున వగ గించెను. ఇతను హాకిం మరీపు ఖాను కలననే ఎక్కువ కృషి సలిపి వైద్యుల నందు ధిల్లీలోను ఉత్తరహిందూస్థానములోను గొప్ప యుభవము సంపాదించెను. ఆతని నలన పొందుటకు ప్రజలు నల్లెండునుండి వచ్చెడివారు. ఎవన వచ్చిన వారి కెల్లరకును ఆతని గృహము నిలయునుగ నుండెను.

గొప్పవైద్యులు

హాకిం మహమ్మదు ఖాను తరువాతి హాకిం అబ్దుల్ మజీదు ఖాను దేశమునకపారమున నేవచేసెను. ఆతనికి మరీపుకాలము ల్గు అను బిరుదును నొనగబడెను. ఆతని యనంతరము కాశ్మీరమున నిలిచిన సంపాదకులు తిరియా పాతకాల గలరు. తిరియా యందు కిషోణి మదన్ వైద్యుడు భారతదేశమునందును అసియా ఖండమునందును ఆనేక తావులం దున్నాడు. హాకిం అబ్దుల్ మజీదు ఖాన్ ఏ.డి.మూడవయేట చనిపోయెను. ఆతని తరువాత

తమ్ముడు హాకిం వాజిలు ఖాన్ అన్నతతనే శ్రద్ధ వహించి తిరియా పాతకాలను నిర్వహించెను. ధిల్లీ, పంజాబు, సంయుక్త పరగణాలలో నాతని పేరు మారుమోగెను. ఈతను నలుబది మూడవ వర్షమునందే మృతికొందుటచే ధిల్లీనగర మంతయు గొల్లన యెడ్యెను. హాకిం వాజిల్ ఖాను మరణానంతరము తిరి యాపాతకాల నిర్వాహకత్వమును, వైద్యాభ్యాసమును హాకిం అబ్దుల్ ఖానుగే వచ్చెను. ఆతను మ.వ.వ. 1281 హి. బాన జన్మించెను. ధిల్లీలో యువానివైద్య విభాగము పదిని నలక రించు నప్పుటికి నిండు జన్మయువకుండెను.

విదేశీయుల కుపాఖ్యాతృత్వము

ఈతఁడత్యంత కన్న నీరసీకర్తీ క్రమముగ వ్యాపించు చిన్నములు గన్పించుచుండిన నీరయమున నావ హాకిం సాహెబుతో జీవించుచు గలిగెను. తిరియాపాతకాలమునకు భారతీయులై గాక ఈర్ఫీస్థానము, మాజిహిందూనుండిగూడ వచ్చెడివారు. ఒకనికి-నేనిప్పుటికిని బహుశలేయ-యూకోపియను లకుణములు కన్పించెను. నేనాతనిని ప్రార్థించగా, అర్పియను నని ప్రత్యుత్తరమిచ్చెను. నా ప్రభు మదగ్గ నను చాల జ్ఞానక ముంచుకొన దగినది. భూతములకును, భారత స్వవహరములందును ఆ ప్రభును సందృష్టముకొన్న మార్పుల గన్పించెను. హిందువులకు మహమ్మదీయులకును భేదములను కలభేదములను భేదములం దుండె ననయ, సంభుముల గన్పించి మైకతత్వ ముండ జనియె తలచు అంగ్లో-మొగలువులకు నే నను వెంగిలవాడను. నీవు నానె ఏమాత్రము కరియనో, ఆ హుక్రిమే హిందువులు మహమ్మదీయులు కలి ముందుని చాత బోధ గలపబడెను. ఈ యర్థప్రాజ్ఞతతోటి నేను ఇంగ్లాండునుండి సరాసరి యాదేశ ముండువచ్చితిని. ధిల్లీలో నడుగిడిగానే తొంటి యర్థప్రాజ్ఞము నరిమిమి గానని నిశ్చయము కన్పించెను. ఆహుక్రిమాయును ను సంతోషముగ వజ్రానము గావించిడి హాకిం సాహెబు గృహములోని వైద్యులనును. అచ్చట కోడి లన్నిచుములు కలయులక, సంబంధించినవారు మాడి ముండిరి. హాకిం లోనికి ప్రవేశించెను. వీరవారు, భాగ్యవంతులు, హిందువులు, మహమ్మదీయులు, అ.దరును ఆతనిచే నెట్టి విమర్శితలే యాచరింపబడిరి. నేను ముఖ్యముగ కనుగొనిన యంకము మరీయొకటిగలదు. వీర హిందువు లధికంభాక్తుల అధోమణి చిత్రించుచుటకు నేను కృషియుగ గావించితి. తరువాత పరీక్షను మధికమై హాకిం మును నేనును దగ్గర నేమిచులమైతిమి.

దేశావసరము, విద్యాభ్యాసము

హాకిం అబ్దుల్ ఖాను జీవితచరిత్రముచే చూడము పసితనమునందాతడు మహమ్మదీయు మతప్రంథము లన్నిటిని చదివెను. ఆతడు తనవిద్య సులవురు ఉపాధ్యాయులకద్ద నేర్చుకొనెను. పక్షి నుక, అరాబిస్ వ్యాకరణము, కొరాన్ లోగ్-కాస్త్రుము, పదార్థ విజ్ఞానకాస్త్రము, ఇతరవాద్యులగ్రంథములను, నక్షత్రకాస్త్రము, మహమ్మదీయ ఆచారగ్రంథములను అన్నిటిని చదివెను. ఇంగ్లీషు నేర్పిన లేదు. దేశాంతర పర్యటనములకల కంగ్లమునందు సామాన్య జ్ఞానమును సంపాదించుకొని ను, ఆగ్రాను ముటలాడుటకు కొంకెము సంకల్పించును. ఉర్దూగ్రామమున దాతని కవరీమిత్రుడు పొండి త్యములందు. ఉర్దూలోని ఆతని యువ ల్యాసములు చాలవనో మారముగ నుండును.

వైద్యకాస్త్రమునందాతడు మొదట తనతండ్రి-దత్త కిషోణి మదన్ కడనెను కాని తనమన్నులకద్ద నే యధికముగ నేర్చుకొనెను. ఆతని సోదరులకు హాకిం అబ్దుల్ మజీదు ఖాను వాగు నేర్చెను. ఈతనివృత్తిప్రచారము పూర్వీకుల దాకింబె చాతకీయం చేనుట నిశ్చయము. తిరియాపేరు హాకిం అబ్దుల్ ఖాను కాలము నందుకలె యంతకు మున్నె ప్పకును క్యాపిచియంజితేను.

మొసపోతులయొక్క కర్మచరము

మార్చి 1904 లో నేను ఇంగ్లాండునుండి ధిల్లీకేరెనపుడు హాకిం సాహెబు మొసపోతులయొక్క నుండెను. విదేశముల కాలము వెదలుట కనినె మొదటి పర్యాటకును. ఆ గంగర్పునుక బసాహ, బిసేరు, కటూరు, అమరు, బాగ్దాదు, హుల్లా, కుఫా, నాగ్ అబ్దుల్, కన్నలైదుల్లా మున్నగు పట్టణములను, గొప్ప పరిశ్రమలయలకు, పుస్తకాల గాములను జూచెను గొప్పగొప్ప వారిని సందర్శించెను. పుస్తకాలగు వైద్యులతో సంప్రతించెను మొస్తమీయ అమరు మూడుమాసములు పర్యటనము గావించెను. పుల్లెలలోని పాతకాలలలో విద్యాభ్యాసవిధముగ నిద్రవన యుటకాది ఆంధ్ర సంకీర్తించెను. వెనకటికల్తాకు స్థాపించిన క్రొత్తవిధ దుగు పాతకాలలక హాకిం సాహెబు నూతనయంత

ముల కొన్నిటిని భావక ముంచుకొని తరువాత కొంతకాలమునకు వారి నుపయోగపరచెను.

ప్రథమ సందర్శనము

హాకిం సాహెబు స్వదేశమునకు మే, 1904 లో తిరిగి వచ్చినపుడు, దేశభావల నేర్చుకొనుచు కొండెవద్ద కాలము గడపుచుంటిని. వైది కెప్పినటల, ఆనంతరమే కొంతకాలము నకు నేను ఆతనియొంటికి ప్రథమసందర్శనము వెళ్లితిని. అప్పటి నుండి, ఆతను మే 1911 లో యూరోపుకు వెళ్లరకు నేను పంజాబు ఆతనియొంటికి వెళ్లుచుంటిని. ఆతనితో పంజాబుకులసి భుజించితిని. గొప్ప సభలయందుగాని, వేకులయందుగాని మే మొండొరులను జూచుకొనినపు డాతడు తేది నాయుద్దకు వచ్చెడివాడు. అప్పు డనేక విషయములను గూర్చి గంటల కొలది ముచ్చటించెడివారు. ధిల్లీ వైద్యులకి కమీషనరులు, ఆకాలమున ప్రతిగొప్పవానిని విందులకు విలిచు వాడుక యుండెను. వెళ్లకుంజి, తమ్ము పరిభవించి. నల్లెండు చుండిరి. హాకిం సాహెబు విశిష్టత వెల్లుచుండెను. కాల మున్నె డెట్లు వృధాక గుచుండెను! అక్కడి పూటోపములు, ఏర్పాటులు, ఈతనికి నచ్చకండున, ఒక ప్రక్కగ నిరాడంబరముగ కూర్చుండి వెనుకటిము. ఆ పాదు సాలకాలమున తనపూర్వీకులు అనుభవించిన విందులకును తానె వ్వుడు గురుదుచుండిన విందులకును తారతమ్యమును తెలపాయు చుండును. నేను హాకిం సాహెబు అవసరము, మర్యాదను స్వాతంత్ర్యతత్వములూ చూచుచున్న వొందెడివాడను. ఆని యభినయము నాజూకుగ నుండెను. ఈయభినయము ఆనాది కిద్దముగ నున్నది జన్మస్వభావము.

లండను, ప్యారిసు

హాకిం అబ్దుల్ ఖాను చారిత్రియమునందు నా కొక గొప్ప విషయము గన్పించెను. ఆతడు 1911 వ సంవత్సరమునందు యూరోపుకు పయనమయ్యెను. యూరోపులో వాడు మూడు మాసములండిను ల ధిల్లీ చేరెను. జూను 7 వ తేది లండను చేరి ఆలిఫుడు మహమ్మదీయ కళాశాలకు కొంత కాలము ప్రెసిడెంట్ గ నుండిన గవీ. తిరువోరు మారిషను గ్యాగా పరిచయము గావించుకొని లండనులోని ముఖ్యవైద్యా లకుములకు, వైద్యకళాశాలను, హిందూదేశ గాగ్యాంగ, కంత్రి కార్యాలయమునందలి, బ్రిటిషు మ్యూజియమునందలి, లండ భాండాగారమును సందర్శించి యనేక యంతములకు గ్రహించెను లండను నుండి అక్టోబర్ 2 వ తేదికి వెళ్లెను, కేంద్రీ విశ్వవిద్యాలయముందు ప్రావెయ ఈ. జి. ప్రాను పరిచయ మయ్యెను. నీర్మల మరల లండనుకు కల్గి జూలై 7 వ తేదినాడు పార్వభౌముని పట్టాభిషేకోత్సవమునందు పాల్గొనెను.

కాన్స్టాంటినోపులు, కెయిరొ

భారతదేశమునకు వచ్చుచు యూరోపుఖండమునందు కొంతవరకు పర్యటనము గావించెను. ప్యారిసు నగరమున కొందరు మిత్రులను పరిచయము చేసికొని స్టేటు ఆఫ్ఫైరి మతొన్ని ముఖ్యులను స్థలములను మాడ గలిగెను. ప్యారిసునుండి బిర్మను కు వెళ్లెను తాను ధిల్లీలో స్థాపించిన కళాశాల కొలె కుప సూకపడెడి యంతములను కొన్నిటిని బిర్మనులకు ప్రసించెను. ప్రాద్యలిఖిత భాండాగారమునందు కొంత కాలము గడవెను అచ్చటి వియన్నా పట్టణమున గూడ నీలాగ చేకెను.

హాకిం సాహెబు సహజ కిద్దముగనే కాన్స్టాంటినోపులు లనందు ఇతరప్రదేశము లందు కన్న కొంచెము జాన్తికాలము గడవెను. వైద్యాలయముల నిర్మితిని సందర్శించుట సాకర్యములు గావించుకొనగలడెను. కాన్స్టాంటినోపులు యాత్ర ఆతని మనస్సందం దృగ్గముగ నాటుకొనెను. దానినిగూర్చి న కొక మామ కర్ణించి నపుడు, అతని యుత్సాహమును మంచి నేను గంతసించితిని. బహుశః ఈ కాన్స్టాంటినోపులు యాత్రతరువాత నుండియే, తుర్కీ సమస్యలయందాతని మున్నటి పెచ్చెనని చెప్పవచ్చును. కెయిరొలో ననేక విషయము లుండెను. ఎల్ అజరును చూచెను. వెనక ఎవ్వనో తన కద్ద చదువుకొనిన విద్యార్థులు తుర్కీ, యాజుట్టుల దాతనికి గన్పించి హృదయపూర్వక మగు స్వాగత మొనరిరి.

హార్లెంజిదంపతులతో మైత్రి

దేశమునకు ధిల్లీగరము ముఖ్యపట్టణమైన తరువాత, హార్లెంజి ప్రభుత్వి అచ్చటి బీదవారికితనగనగనకు యుచుచాలద్రవ్యపు కొనెను. వ్యాధికులకెల్ల యావధిసేక చేయించుచుండెను. ఈ పామార్థిక కార్యములందు పాల్గొనుచుండ అపెకు హాకిం అబ్దులు ఖాను పరిచయం దయ్యెను. ఇట్లుండ, బాంటు ప్రేమలన హార్లెంజి ప్రభువు మంచముపట్టెనుండ యు హార్లెంజి కల్గితిని

కొంతమందికి తప్పించుకొనియుండుటయు, హాకింసాపాటుకు సంకాపముగలిగెను. అతనివృత్తము మీసంతాపమును భరించినది గాదు. అదంతకుల యెడ తనకుగల మైత్రికి చిహ్నముగ తరు వాతకొంతకాలముగను తనకొత్తయాస్పత్రిని వారి పేరటెట్టెను. సుమారుక సంవత్సరముక్రిందట రాజకీయ వాతావరణము గందరగోళముగ నుండిన సమయమున, ఆస్పత్రిభవనమున హాకింజి దగ్గర పతుల పటమును బహిరంగ పరుపవలెనని హాకింజి గాంధీ మహాత్ముని యాహ్వానించెను. మహాత్ముడు తనసంతోషాతికారమును వెల్లడించెను. తన రాజకీయోద్యమము ఆంగ్లేయవాది గెదుర్కొనదనియు, హాకింజి ప్రభువు హాకింజి ప్రభువునకు నుండిన రకుటచే వారివై తనకెట్టి వ్యవస్థను లేదనియు, వారు భారతీయులయెడ భక్తిపాతముగలవారై నుండి రనియు, తనకు ఆంగ్లరాజ్యాంగవిధానము కడల మాత్రమే యేకమనియు తెలిపి పటమును బహిరంగపరచెను.

హాకింజి కట్టి వైద్యనిపుణుడే గాక, వైద్యమును గూర్చి కొన్ని గ్రంథములను సమీక్షించి రచించెను. కొన్ని విమర్శములను వ్రాసెను.

దేశసేవ

అనేక సంవత్సరములనుండి, అతనిపూర్వీకుల వలెనే హాకింజి ఆ జాతీయోద్యమమును ప్రజాహిత కార్యములందు శ్రద్ధ పుచ్చుకొనుచు న్నాడు. కాని యూరోపును వెళ్లినంతవరకు సామాన్యముగ తనసంఘము వారినివలె యెక్కువ పనిలేయదు, ఎవరియెడలను ప్రత్యేక భేదభావము లేక నుండెను. యూరోపునుండి వచ్చినది మొదలు హిందూ - మహమ్మదీయ సమ్మేళనము జరిగి ముఖ్యముగ నాకర్షించెను. ఆసమ్మేళనము విక్రీలీ యవనరచని కలచెను. 1918-వ సంవత్సరము వరకు కలచెపుడును రాజకీయవిషయములందు విశేషించి పాల్గొనియుండలేదు. నెహ్రూజిగ, నిరజాంబరముగ వారకు అతిథుడు ఎం. ఎ. ఓ. కళాశాలలోజరుగుచున్నాది. విశ్వవిద్యాలయసాధనముగలవను శక్తికలది పనిచేసెను. ముస్లిములకు సభ్యుడుగను, ఉపాధ్యక్షుడుగను నుండెను. హిందూ - ముస్లిము జీవితమత్యమున కై తనిచేసినవారిలో హాకింజి యొకడు. 1918 దిసంబరు నందు జరిగిన గొప్పకాంగ్రెసు కలదు ఆహ్వానసంఘాధ్యక్షు పదవి నుంకించెను. డిల్లీ కాంగ్రెసునకు ప్రతినిధులు ప్రేక్షకులు చేరికొని వెళ్లిరి. ఆహ్వానసంఘమువారి పనిచాల బాధ్యతతో గూడియుండెను.

కాంగ్రెసు ముగిసినతరువాత హాకింసాపాటు యధాప్రకారము తనవైద్యాలు యోగులను, కలియపాతకాల విద్యార్థులను, విద్యార్థినులను జూచుకొనవలెనెను. ఇట్లుండ ఏప్రిల్ 1919 లోంబాబునం దెల్లలు బయలుదేరెను. హాకింజి గొప్పదనమును నేను కనిపెట్టగలిగిన దప్పుడే. రాత్రింబవళ్లు అతనును శ్రద్ధానందస్వామియు తిరిగి కాంతిని సంతరించి ఢిల్లీ వైదికశాస్త్రపరిషత్తున క్రిందకు రాకుండునటలు తప్పించిరి. తరువాత నైతికశాస్త్ర దురంతములు వికటి నెండి వికటి వెలువడెను. హాకింసాపాటు తన విమర్శమును తెలుపుచు, వ్రాసినయు త్తరములొదిపాటియెనను, చూచుడు. ఎట్లున్నదో! "ప్రస్తుతకరుణకాధి కార్యక్రమమువారు 1919లో పంజాబునందు గావించిన నీచపు కార్యములను సారాజకీయభిప్రాయములు సంపూర్ణముగ మార్పుచెందెను." ఈవాక్యముందలి భావము సత్యమేయెనో.

కాంగ్రెసు అధ్యక్షుల.

తరువాత 1920 లో వాద్వానములు వెల్లబడి గాంధీకుటుంబము, భారతప్రభుత్వమున, భారతప్రభుత్వోపకర్మతో, సైనికుల సంఘములకు సంతకము చేయవలయును, జరిగెను. అప్పుడేనుండి హాకింసాపాటు గాంధీమహాత్ముని హాదమునే యనుసరింప నెుదలిడెను. ఆహమ్మదాబాదు కాంగ్రెసుకు పూర్వము చిత్రరంగదాసును ప్రభుత్వమువారు వెలుపెట్టినపుడు, ఏ.గ్రీనముగ నొసంగబడిన యధ్యక్షకపదవిని గ్రహించి హిందూ-ముస్లిము సఖ్యతకై కృషిగలుపుచుండెన కాంగ్రెస్సభ్యులకు సమతుల్యత సాధించి నట్లు చేసెను. మహాత్ముని నిర్బంధము నెండట, ఉద్యమమును నడుపు భారము ఇంచుమించుగ అతనియే హాకింసాపాటువైసనే బడెను. ఆగోగ్యము తగ్గుగ నుండెనున్నను, భారమును శక్తికొలది నిర్వహించుచున్నాడు. కార్యములన్నింటియందును, భేదభావములనుండి అంగ్రమున కనుగొనుచుండును. రాత్రి ఎ. ఎం. ఆస్పాల్ గవారచుడుగ నుండును. రాత్రిను లిస్సానీ, హాకింసాపాటు

లిఖిత ప్రయోగములే. కాని గతసంవత్సరము సమావర్తమునకు హాకింజిది.

మహాత్ముని నిర్బంధానంతరము.

గాంధీ మహాత్ముని నిర్బంధించిన సమర్పతీ కారాగారమున నుండినపుడు హాకింజికి వ్రాసిన లేఖయందు హాకింసాపాటు భావములు స్పష్టమగుచున్నవి. మార్చి 1922 న ఆత డిల్లీ వ్రాసెను.

"తమయెడ గల యత్యంత గౌరవమునకు నిత్యముగ జేకము, నిర్బంధమునకు భరితముగ, తాము బయటనుండి నప్పటి కంటే, బాతీయోద్యమమునం దింకను అధికమగు పట్టుబట్ట బావ నేని నేను గంతింతును. జేకము సంపూర్ణమగు కాంతిని గమనించెనని గ్రహించుటకు నాకు చాల గర్వముగ నున్నది. ఆహింస సిద్ధాంతము చేతమునందు నెలకొనెననుటకెడితే ప్రబలతార్కణము, ప్రాణమునకు గాలియెట్లో, మన యాద్యక్షు విజయమునకును ఆహింస అట్లే జేకభ్యవయమానకు, హిందూమహమ్మదీయ ఇరువురుల, సఖ్యతయే మూలాధార మనుట నిర్వివాదాంశము. ఆ సఖ్యత యొక రాజనీతి గనుండదు. రాజనీతివై నాధారపడిన సఖ్యత తాత్కాలికముగ నేయుండును. దేశములోని గొప్పసంఘములు రెండును విడిదినమున కల యుండును. మతసంఘ దురభిజ్ఞానముగలవారచ్చటచ్చటను. దీనిన, వాదకొలదిపాటిసంఖ్యాకులుగ నేయుండునని నానిచ్చి తాత్కాలికము. తరువార్థమున భేదమును జేకము అత్యంతిగతి పరుగిడు చున్నదని నేను తెలుచుచుంటిని. కనుక జేకము మిగిలిన యెన్నిటిని నిరాకరించి జేకల మిసఖ్యతకై కృషిసలిపి నను, కిలాఫతు స్వరాజ్య సమస్యలు వాని యంతట నవియు నన యచ్చవచ్చినట్లు తరివార్గముగాక తప్పదు. మన యాద్యక్ష్యము లన్నియు ఈసఖ్యతనే యనుసరించి యుండును. అయితే యాసఖ్యత యెట్లు కలుగగలదనిపరశ్న. మన తీర్తపద్ధి కలనను, వృద్ధులసంస్కారము వలననే నీ సఖ్యత కలుగును. ప్రతి వ్యక్తియు స్వార్థచింతను వీడకొనిన నే మన యాద్యక్ష్యములు నెలకొనెను"

వైయదహరించిన భాగమే కాక, యత్తరము లోని చిర భాగ మారని దీక్షించును నున్నప్పుడు గావించుచున్నది:-

"ఈ యత్తరమును చుగింపుజేయుటకు పూర్వము నేను నిన్నుమిమలించు నదేవును, నాయూరోప్య భవనము తీర్చింపుచున్నను, ప్రయత చిత్తరంజనకామ జురల మనసాన్నిధ్యమున జేయవలె నా భర్తమును నిర్వహించుచు నా శక్తికొలది ప్రయత్నించునని తమకు నిక్కచ్చి చేయుచు తమ యాశీర్వాదమునకు జేకభవించుచున్నాను. తామును, జేకమును సత్యము కొలువను, భర్తముకొలువను ప్రార్థించిన నీ పవిత్రవంతి మగు నుద్యమమును భగవంతు డాకర్షించును గాక".

హాకింసాపాటు స్వంతమంటలనే యుడహరించిన తరువాత, తన ప్రత్యేకముగ వారని స్వభావమును గూర్చి వ్రాయుట యవసరమునం దలచుచున్నాను. అతడు కాలము, వినయము, సులత్యము, విద్య, పాండిత్యము అన్నియు గలిగియున్నాడు. డిల్లీ కురియన నందరాతనిని పూజింతురు. ఏలీ అతని సద్గుణములే అతని కీర్తనము నొసగుట తోడయ్యెను. కష్టములు సుఖమింపెను, సుఖము లింపెను, డిల్లీలోని పేదవాడు అందరు హాకింజితో చెప్పుకొందురు. ఈసంవత్సర ప్రారంభమున నాతనిని చిత్రపెట్టుచు రనువదంతి ప్రచురింపుటకనాడు నగరవాసు లెల్లరు గుంపులు గుంపులుగ అతని నివాసము చుట్టును ముగిరి. కాని హాకింసాపాటు ఎప్పుటి వలెనే రోగులకు మంచల నిచ్చుచుండెను. వీరవాణిని, దిక్కులేని వారిని విచారణ నేరముచుండెను. అసెంజి భగవంతుని యెడ నంకు విశ్వాస ముండిన చరిత్ర జేసినది గాదు.

అప్పుడు ను విశ్రమింపకు తలచి ప్రేమించుచుండెన యతని నిరూర్చి కాంతియు నిష్పక్షపాతముగ వ్రాయుట నాయు చాల కష్టమగు కార్యముగనుండెను. కాని అతని యూహలకు విరుద్ధముగ నుండని తలచి నేను వ్రాయవ్రాయుత్తిించిని. గాంధీమహాత్ముని నిర్బంధించిన వెంటనే యాద్యక్షమును నడపుటకింకటి మహానిరూపభారము నానుడనిగ గ్రహించుట మహత్తర కార్యము. గాంధీమహాత్ముని తత్వములను అదేశములను, నిర్వహించుటకు ఇతరకన్య దేశమునకు మరియెవరు లభించియుండరు.

మే 25 వ తేది అంగ్లజేతపు రిపాలు "పతేక్" అను నావలో ఈ నెల 12 వ తేది బొంబయిగరము చేరెను. మే 10 వ తేది 16 వతేది వధ్య లండనునండి బెంబుడిన పార్సెల్లు ఈజిప్టు నావతో గుండ నుండ్రులలో మునిగెను.

వాతావరణ స్థితి

1922-వ సంవత్సరం జూలై 14-వ బుధవారము.

జిల్లా ముఖ్య నగరములు	తేది 24 గంటలలో ఆర్ద్రత	తేది 24 గంటలలో ఉష్ణత	తేది 24 గంటలలో వర్షము	తేది 1-వ తేదినండి వర్షము	తేది 1-వ తేదినండి వర్షము
విశాఖపట్నం	81.8	72.4	0.04	18.46	...
పూర్ణ జేరు	86.8	80.1	0.06	12.66	8.00
నీల్వరు ద్వీపము	...	...	...	...	...
దేవుండు ద్వీపము	86.4	80.0	0.07	6.62	8.47
సాగారు ద్వీపము	82.4	76.9	1.77	17.79	18.98
గోపాలపురి	88.1	80.4	...	8.54	1.88
కోరాట్ల	81.2	75.8	...	2.20	0.41
విశాఖపట్నం	98.8	85.6	...	0.91	1.46
కాకినాడ	101.4	86.1	...	0.7	0.84
మచిలీపట్నము	103.8	81.0	...	0.62	1.49
గుంటూరు	117.0	82.4	0.04	0.54	1.06
నెల్లూరు	114.0	84.7	...	0.97	0.48
దుర్గాదు	102.1	84.5	...	1.88	0.49
కడపూరు	104.5	81.5	...	0.59	0.18
నాగపట్నం	102.0	80.8	...	1.51	1.00
హిందూ	92.8	80.5	...	0	0.10
బ్రెంకోవల్	96.1	79.6	...	0	...
గోకుల్	87.0	76.5	0.26	5.7	0.41
తిరువేంగుడు	84.1	76.9	0.05	5.56	1.48
బొచ్చిపే	87.8	77.7	0.18	6.46	7.16
కాళికట్టు	83.8	74.7	1.30	6.22	10.87
రుంగూరు	89.5	74.0	1.57	12.11	5.77
మెరకూరు	74.1	62.5	0.37	4.54	54.9
కార్వార	86.8	75.6	0.88	10.47	7.77
త్తుగిరి	87.4	76.1	2.08	9.97	...
బాంబాయి	83.8	79.4	0.12	4.81	11.06
హైదరాబాద్	99.8	77.3	...	0.21	2.02
రేచూరు	96.8	...	...	0.84	0.82
అనంతపురం	98.5	76.1	...	1.28	0.08
బళ్లారి	97.5	75.7	...	0.09	1.08
బెర్హం	100.1	78.8	...	0.09	1.08
బెరహం	10.9	82.6	...	0.95	0.45
హస్సాన్	82.4	65.1	...	0.15	1.45
బెంగుళూరు	81.1	68.2	...	0.94	1.00
కొడైకనూరు	66.7	52.2	...	0.81	1.25
కడకరుంజులము	65.6	53.6	...	0.84	3.78
కోయంబూరు	91.2	72.7	...	0	0.81
చేరుూరు	95.8	79.3	...	3.78	2.86
నలయ	97.9	74.8	...	3.16	1.37
తిరుమనాపల్లి	102.1	79.7	...	0.24	0.58
తిరుకొండే	101.7	79.5	...	0.86	0.87
తురురు	101.1	77.8	...	0	0.72
శివనర్సేరి	...	...	...	0	0.41

సెంట్రలు, డిజిటలు, హైదరాబాదులందు మబ్బులు స్వస్థముగ గలవు. విగిలినప్రదేశములందొకమాదిరిగలవు. పర్వతప్రాంతములందార్ధిక సాధారణముగనుండెను. పశ్చిమతీరము బొంబయిలందు ఆధికముగను, మిగిలినప్రదేశములందు తక్కువ గనుగొడు దక్కను. సెంట్రలు, పర్వతప్రాంతములందు వడిమి యందు మార్పులు లేవు. మైసూరునందు తగ్గెను. విగిలినప్రదేశములందు హెచ్చెను.

మైసూరుతీరమున సముద్రమునందు సుగులము గలదు. వేగవిషయములలో మాత్తులు లేవు.

ఎస్. ఆర్. యు. సామూరు.

వాతావరణ శాస్త్రజ్ఞుడు

ధిల్లీ వాలంటీర్స్ విడుదల

ధిల్లీ, జూలై 12:- గతశనివారమున కేరసాలకు పంపబడిన 35 వందల సహాయ నిరకరణపు వాలంటీర్లు నేడు విడిచిపెట్టబడిరి. వారులు వారికి వృత్తము పూర్వక స్వాగతం బొసంగి, వారిని పురస్కరించు నూరేగిరి.

ఖద్దరు మహిమ

6-6-22 తేది వాటి ఉదయము వాత్రేన ఎక్కడైనా రాయిలు బండిలోవచ్చి తెజవాడపైనున్న ఖద్దరు భోజనముకొరకు వేసు దిగినాను- వేసు గూర్చునియున్న ఖద్దరు వేసికొని ఒకరు ప్రయాణము చేయుచుండెను - అయినచో నా సామానులు చూడుమనిచెప్పి బండిలో వెళ్లి వాను- వేసు తిరిగివచ్చున తలతో బండి కెళ్లిపోయిన - నా వెంట్రోలు రు 5000 లు నగరన్న పురి రు 5000 లు కిచ్చుత్తుల యితర సామానులు ఉచ్చుచి- నాబండి లోని ఖద్దరుధారియున్న ఊరు వేరులు నాకు తెలియవు - అయిన వాసామానులతోదిగి వెళ్లు ని వేసు భయపడితిరి- కాకుమి చేయటకు తోచినదిగాదు - అయిన గన్నకరములో దిగుమని నాతో ననియుండెను- తెలిగ్రాం యిప్పించితిగాని, తెలిగ్రాం కల్లుగిరి రాయిలు గన్నకరము దాటికెళ్లింది - నాభయము హెచ్చించి- గాని ఖద్దరునందు నాకు ఆశయుండెను- ఖద్దరు వేసి కొనిన ఆతిథు మోసముచేయడం నయకము మధ్యవధ్య గలుగు యుండెను - వ్యాధియైనప్పుడును జంపనివారు ఖద్దరు వేసికొన తోని నా నవ్వునము - ఇంతలో 11-30 కి గన్నకరము నుండి తెజవాడకు ఒక రాయిలు దిగివచ్చింది- నాసామానులతో ఆ ఖద్దరుధారి దిగి నాసామానులను నాకు ఒప్పగించెను - అయిన ఆసరా యోగ్యమును అలంబించి వృత్తినిడిచిన కీలు అని తెలిసినది - అయినచో నందురు వేజుచార్జియగాను, బాట్లు కాపురము - అయిన నే నెచ్చరిన తెలుపుచున్నాను- ఖద్దరు ముక్క పరిశ్రమ గుర్తించగలది.

సరిపన్ను పేరు } పొట్నూరు స్వామిబాబు
9-6-22 }

శ్రీల కాగ్రాసుసంఘము-నెల్లూరు

జరు	అంగీ- ౬-౧౦
వీలెల సెల మొత్తం	
తిలకు స్వరాజ్యవిధి (జిల్లా ప్రచారమునకు)	౧౦౦- 2-౮
విద్యుదు విద్యుదు విద్యుదు విద్యుదు	
రాయిల విద్యుదు విద్యుదు విద్యుదు	౧౨- ౮-౦
దూది, యేనులు విద్యుదు	౧౦- ౦-౬
సమస్య విద్యుదు	౮-౧౪-౦
ఇతరవిద్యుదు	౦-౬-3
మొత్తం	౪౧౮-౧౧-3

ఖర్చు	
ఆఫీసు విద్యుదు	౧౧-౧౧-౧౧
ప్రచారపు పనులు విద్యుదు	౨౦- ౫-౬
వారపు విద్యుదు విద్యుదు	౧౫- ౧3-౦
దూది, యేనులు	౫- ౦-౦
రాయిలు	౬౫- ౦-౮
	౧౧౨-౧౫-౧

నిలక మొత్తం.	రు 3౦౧ ౧౨-౨
నెల్లూరు	
౧౦-౬-౧౯౨౨	
	పొణకా కనకమ్మ
	కార్యదర్శి

సిద్ధూర్పాదము

జూన్ 12:-కాచి పోర్టు బస్సు బోర్డునాకు శత్రు ఆ ఖిచ్చి నిమిత్తము ఋణము వేసినవీలులేని ఇండియా ప్రభుత్వ మున రిజిస్ట్రేషన్ పట్టిన వార్త యస్వగ్రుని ప్రభుత్వమునాకు తెలియ చేయచున్నాం. ప్రభుత్వము వారి ఋణము వీరి ముఖతన కాపలేను. ఋణమును వేసిన విధానమునాది వేసిన చిర ఇండియా గన్నకరము రూపాయి ఋణములు పూర్తియైన పిదప లోకము బాడీన ముక్కలుగా ఋణమునకు ప్రయత్నించాలెను. బాంబాయి గన్నకరముపాటి వైరింగులోను గూర్చి ఏమియు తెలియలేను.

పంజాబు విద్యా కాభివృద్ధి సంఘము (సరిహద్దు రాష్ట్రము) ను పంజాబు పాలనముతో గలుప గూడదనిరి కాచి బిల్లు కిరీపిన రాష్ట్రముయొక్క లాభమున కలెక్షను కాను అనునవిని తోచినపుడు ఏ నిర్ణయ చేయవలెనని చివరపునున్న విధానమును తెరచిచూపుటకు పంజాబు కాసునధిపతి మహారాజును సభ్యులసంఖ్య హెచ్చునందేన పంజాబుతో కలుపవని నిరి. పంజాబు రాష్ట్రములో విద్యను వ్యాపకము చేసి కాకతీలాభి ముగియని ప్రాంతీయులకు తగినటుల సంస్కరించి సంస్కరణవిధానమును ఆనవర్తింపజేయువలయు నిరి.

ది జాతీయ విద్యాలయ ఇన్డెన్సిముల్సు

(లిమిటెడ్) బంగోలు.

(154)

(1918 సంవత్సరపు ఇండియన్ కంపెనీల 7-వ ఆక్టు ననుసరించి ఇన్ కార్పొరేటు చేయబడినది.)

మూలధనము రూ. 50,000, వాటా 1 కి రూ. 20/ లు పోషక 2500 వాటాలుగా విభజింపబడియున్నవి. ఈ దిగువ తెలుపబడిన ప్రకారము చెల్లించవలెను

దరఖాస్తులో రూ 5 లును, మంజూరైనప్పుడు రూ 5 లును

మిగిలిన సోమ్ము రెండు దఫాలుగా చెల్లించవలెను, ప్రతి రెండు దఫాలుకు మధ్యను 3 మాసముల కాలము వ్యవధియుండును. **జైరక్తులు**

- (1) మ-రా-రా-శ్రీ, శ్రీ కొప్పరపు వెంకటకృష్ణారావు, పంతులుగారు,
- (2) మ-రా-రా-శ్రీ, చిక్కుకుల శ్రీరామశర్మగారు,
- (3) మ-రా-రా-శ్రీ, టంగుటూరు ప్రకాశం, పంతులుగారు.

నూలువడుకుట, నేయుట, వడ్లపని, కత్తులు, బీగు ముద్దులు, చెవులు, ఇతర అన్నిరకముల ఉక్కు పనులు మున్నగు, గృహపరిశ్రమములు నిర్వహింపజేయుటయే ఈ కంపెనీయొక్క ముఖ్యోద్దేశము. ఖద్దరు కూడ ఎక్కువగా తయారు చేయబడుచున్నది.

వేనాకత్తులు, మంగలకత్తులు, కత్తెరలు, బీగు ముద్దులు, క్యాపు కుప్పీలు బెంచీలు వస్త్రా మిక్కిలి అందముగా నున్నవనియు బాగుగా తయారు చేయబడినవనియు అందరిచే జ్ఞాపించ బడుచున్నవి.

దేశీయ పరిశ్రమాభివృద్ధియందు ఉత్సాహమున్నవారందరును కొన్ని వాటాలను తప్పక పుచ్చుకొన ప్రార్థితులు.

దరఖాస్తు ఫారములు కావలసినవారు బంగోలులో రిజిస్టర్డ్ ఆఫీసు వద్దనుండు మేనేజరుగారికి వ్రాసిన బడయగలరు.

బంగళా దేశమునందు మిక్కిలి ముఖ్యమైనదియు, నమ్మకమైనదియు, నడుమైనదియు నై

ది డక్కా ఆయుర్వేదీయ ఫార్మసీ (లిమిటెడ్)

మూలధనము రూ 2,00,000. చందాలవలన వసూలైన మూలధనమురూ 1,75,000.

జైరక్తులు:- జడ్జి, జడ్జి, కీలు, జమీందార్లు మొదలగువారు గలరు.
హెడ్ ఆఫీసు:- 8/8/1 ఆఫీసున వీధి డక్కా.
బ్రాంచీలు:- కంకతా 12 బాబూరీ వీధి, 155-1 అప్పల చిట్టూర్ రోడ్డు (హోటలబాగు) హరిజన్ రోడ్డు (బారాబాగు) భీమవరము 69 రుస్సా రోడ్డు, గంగులూరు, బోసుర, మైమిన్ గిరి, బోపాయి గిరి, డార్జిలింగు, కాకి, ముజ్ ఫర్ పూరు, ఖల్నా, కర్రాను.
కవిరాజులు, పోస్టుమాస్టరులు, ఉపాధ్యక్షులు మొదలగువారికి ప్రత్యేక లాభము.

ఈ దిగువ తెలుపబడిన పుస్తకములు ఇనాముగా పంపబడును.

- (1) గృహవైద్యము (బెంగాలీ) (2) కామకాండము (3) పరీక్షణ తేరుకథలు (4) జీవితమున జయించుట (5) కాటలాగు (కాగరి) (6) హాస్యము (7) 1922-వ సం॥ క్యాలండరు (ఇంగ్లీషు బెంగాలీ) (8) ఉపాధ్యక్షులు, పోస్టుమాస్టరులు ధనము కార్జించు విధము (బొమ్మెతము యినాం) వకభ్యజన తిలము 1-కి ధన రూ 4; (8) జ్వరమలాంతక (స్వమాత్రము) బుడ్డి 1-కి రూ 0-6-0; శరీరావస్థను బుడ్డి 1-కి రూ 0-12-0; చ్యవనప్రాసన సేన 1-కి రూ 4.

బహుమతి
వైద్య విద్య
ఆయుర్వేద శాస్త్రమును అనుసరించి ముగ్ధులకు అన్ని భోజనలో దొంగుడు.
రాజుల వైద్య మారాముగజి కేకనజీ.
(8198) 21, బీకాబాబురోడ్డు మదరాసు.

POLINES
EXHIBITION
18 సంవత్సరముల నుండి చాలాప్రసిద్ధి చెందినది.
కలెక్షన్లు X కలెక్షన్లు మొదలగు అన్ని విధములైన ములకు క్యాంటీన్లలో పెట్టబడినది. ఇది ముఖ్యమైన వివరములకలెక్షన్ల మాత్రమే తయారుచేయబడినది. ఒక కా తాడు వేరించి ఉపయోగము ఇచ్చును. 12 సంవత్సర కాలము క్యాంటీన్లలో ఉన్నది. అందుకు సోపానం వ్యాపిని విద్యుత్తును చేయము. ఇండియన్ మినిస్ట్రీ ప్రాముఖ్యతను నిరూపించుచున్నది. మరొక నేపించినపిదప సోపానం ఆవిర్భవించును. గుర్రములు తెలియగలదు. సోపానంపై 1 కి రూ 1-12-0 రెండోటికి రూ 6-10-0 మూడోటికి రూ 9-12-0 మాత్రము (8458) ఉత్తములు యింగ్లీషు ప్రాముఖ్యత యందుకొను
D. polines & Co
Chemists, No. 1, Hanuman Roy Lane
Calcutta

ఆయుర్వేద ఔషధాలయము
ప్రాచీన ప్రసిద్ధి మెందిన (219)
హిందూస్థానముందు స్థాపించబడియుండు
ఆయుర్వేద ఔషధాలయము
స్థాపితము 1881 సం॥
ఆతంగనిగ్రహ ఔషధాలయము కోరి (నాయు వాండవ) యురగా గ్రహింపబడిన ఒక గ్రంథమును తపాలు ఖర్చు సహా కోరికనే ఉచితముగా పంపుచున్నాము
మాయొక్క ప్రతి ఒకటి కావలయు ననిన (కోరిక ఏంట్లు ఇండియన్ ఇంజనీ) మున్ను లిమిటెడ్ వైరబాబు రోడ్డు
ఆతంగనిగ్రహ ఔషధాలయం
26 బ్రాడ్వే, మదరాసుకు వ్రాసి.
మోహినీ తైలము
5 ములముల నూనె సీసా 1-కి రూ 0-12-0
శ్రీ పురుషులు వాడుటకు యోగ్యమైనది.
సమస్తకాలమునందు విద్య, చాంబూలు విద్యుత్తు.

వైద్యము
గోల్డ్ కంపెనీవారి ప్రముఖ సామాను కలెక్షన్, సోనాల్లు మొదలగు వాటి వివిధ వేరియెట్ల వేసిన రిజిస్టరు ఆఫ్ ముగ్ధ మూడి సుఖముగా కనుబడును. రు. 1-2-0. గోల్డ్ కంపెనీ, గుంటూరు.

ప్రొటలిన్

(1)

దంత వ్యాధి సంహారిణి

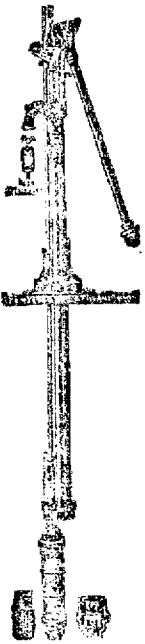
నకలరీగములను పోగొట్టు నొక ఖటుంబావధము.

ఈ లోషనుగు రి బాల్సు 2 డౌన్సు నీళ్ళలో కలిపి దినము రెండు పూటలు పుక్కిలింపిన పంటినొప్పి, పండు జలుబుగలట, పంటినండిగక్తము, చీము ప్రవించుట, రుక్మాంశు పద్మతమట, పీటిని పోగొట్టి, పద్మముగట్టిపరచును, నోటిని మువ్వనతో నుంచును. పండ్ల నీళ్ళు ముంచును. బుడ్డి 1-కి రూ॥ 1-0-0.

సుఖన్జన్ (నూతనోత్పత్తి)

గాఢములకు, కీళ్ళపట్టుకు, నొప్పులకు రి మ్యునోషన్లకు, కాన్పుచేసల పట్టుకు, మెడనొప్పి, కంఠనొప్పి చక్కచువూర వంటలకు, దగ్గులకు, కీలము, జలదోషము, కషాయములకు, నడుమనొప్పి, కత్తి గాయములకు దోష బాటుకు, ఇతర కషాయకలకు, ఇంకను అన్ని నొప్పులకు వైపుల, వైటులు మొదలగునవి పూత పూయు నకల నొప్పులకును ఉపయోగించును. బుడ్డి 1-కి రూ॥ 0-8-0.

మదరాసు కెమికలు ఇంజనీర్స్ (లిమిటెడ్) పోస్టు బాక్సు నెం. 1208, మదరాసు.

సకల పనులకు

శ్రేష్ఠతమమైన, అతివాక్యమైన అమెరికన్ హోంసు ఫోర్సు పంపులు.

200 అడుగులతోతువరకు పావులను త్రవ్వవచ్చును.

అడుగుభాగమున ఇత్తలి సిలిండరు, 1 1/4 అంగుళము పీల్పు (section) గలవు. ఒక బాలును కూడ దీనిని ఉపయోగించవచ్చును. ధర 1-కి రూ॥ 125.

2 అంగుళముల టాంక్ ఫోర్సు పంపు

25 అడుగులతోతుకు మించని మిట్టపావులను గుంటలను త్రవ్వట కుపయోగ మైనది. పీల్పు (section), బయటికి విడిచిపెట్టుభాగము (discharge) 2 అంగుళములు గలది. 1 గంటకు 1000 గాలనులకు తీయును. ఉద్యానవనము గలవారి కిది మిక్కిలి ఉపయోగకారి. గనుక ఒకటిని స్థానంలో నుంచుకొనుట మంచిది. పీల్పుకు (section) బదులు రబ్బరు గొట్టమును ఉపయోగించుటకై ఇందుమెంబడి పంపబడును. 1-కి ధర రూ॥ 100. రబ్బరు గొట్టము (Hose) ధర ప్రత్యేకము.

మీకేమి కావలయునో తెలుపుచు, క్యాటలాగునకు వ్రాయును.

Limaye Bros., Ltd. P. B. No. 684, Fort, Bombay.

బట్టో పూర్వీని

280-కి

మీరు బహుబోయి కచ్చికతరవాత చాలా బహుళయుండు నప్పుడు, వెండిండ్లు, విందులు- జరుగు నప్పుడు దీని నుపయోగించిన మంచి మువ్వన నిచ్చి అనందమును, సుఖమును కలుగజేయును.

రోషియా తైలము

కేవలకాంబులో ఉపయోగించుకూ నచ్చిన శ్రేష్ఠతమ చురుకుడు పొందగల్గునును యిచ్చును. అనేక శ్రీలు ఉపయోగించుచున్నాడు. ప్రపంచమున ఈ రెండును ప్రతిఘటించుటలోను అవశ్యము. ఎల్లవోడ్లకు విక్రయించబడును. ఓటోమోటో 25 బుడ్డి 1-కి రూ॥ 2, 1, 0-12-0, 0 8. రోషియా తైలం ధర బుడ్డి 1-కి రూ॥ 1-0-0

Shyam & Co, c, Funder st, Madras. వి. శ్యాం కం. పేరి, 6 బండరు వీధి మదరాసు

సంపూర్ణరామాయణము

వెల 1-0-0;

వి. శిమూల ముగ వెల 1-6-0.

మీ మనంబు లానందసాగరమున నోలలాడవలయునన్న, మిగ్గుహంబులు పావనతను వహింపవలయునన్న, మీరెల్లరును శ్రీరామచంద్రు నాదర్శముగ గైకొని చరింపవలయునన్న, యీ మనోహరనాటకమును జదివి తీరవలయును. సేతుబద్ధుడు, మైలాపూరు, మదరాసు.

ఇ నా న ఫె లె

మలేరియా జ్వరమునకు అమోఘమైన ఔషధము.

జ్వరగడ్డను కరిగించి, 15 దినములలో వ్యాధిని పూర్తిగా పోగొట్టును. మలేరియాను రానియ్యక ఆటంకపరచుటకై ఉదయం, సాయంకాలములందు పూటకు ఒకమాత్ర చొప్పున తీసుకొనవలెను.

అ ట్టా

తిమురువాయువు, మూత్రరోగము మూత్రకృచ్ఛరోగము మున్నగువాటి తగిన దివ్యౌషధ మిది యొక్కటియే. నమ్మకమైనట్టి మంచుల దుకాణములందు, ఔషధశాలలందు దొరకును.

మెస్సర్సు గోరియో (లిమిటెడ్) పోస్టుబాక్సు నెం 159, ఫోర్ట్ - బొంబాయి.

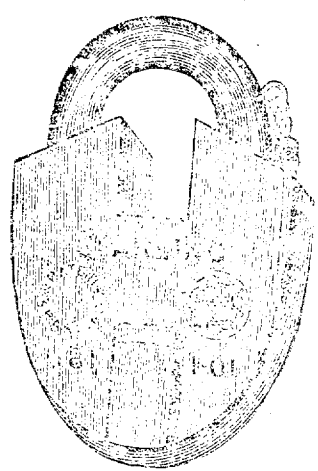
Esanalele. ఇండియా, బర్మా, సిలోనుకు సోల్ ఏజెంట్లు. (25)

మీ సొమ్మును, ఇతరవస్తువులను భద్రముగా కాపాడుకొనటకై

"స్పార్లింగ్" వేటుంటు

దీనిపు ముద్రను ఉపయోగింపుడు

దీనిపు ముద్రను ఉపయోగింపుడు

దీనిపు ముద్రను ఉపయోగింపుడు

దీనిపు ముద్రను ఉపయోగింపుడు

The "Sparkling" Patent Lockworks, U. P. Aligarh, U. P.

(3081) "కత్తికట్టలు"

పెద్దకత్తి కత్తి గజము పొడుగు గలవి. సాగనైనవి 1-కి రూ॥ 4-8-0. దజను కొనువారికి ఒకటి ఉచితము. పోస్టేజీఖర్చునకే కలయునాదు అర్జునుతో ఒకరూపాయి అద్దాన్సు పంపవలెను. వి. వెంకటేశ్వర్లు అండ్ కో కట్టర్స్ అండ్ లాక్ మేకర్స్ etc. పెద్దాపురం. (గోదావరిజిల్లా) తెలిగ్రాఫిక్ ఆఫీసు: "ఇండియన్" పెద్దాపురం.

మలయచందనము

గనేరియా అను సెగరోగమునకు కుశారము ఇచ్చును లేదు. పిచికారితో పని లేదు. ఎలుపు, తెలుపు, పచ్చ, ఆను మూడు విధముల సెగ రోగమును మూడు పూటలలో మాన్పును. శ్రీల కుసుమ వ్యాచలకు కూడ ఇది రాజౌషధము. (1251) డబ్బీ 1 కి వెల 2-4-0 గంధర్వ ఫార్మసీ, రాయచోరు. (గోదావరిజిల్లా)

వనోషధిసర్వరిల్లా

రక్తసీసతను రక్తముయొక్క పరిశుభ్రతను పోగొట్టుట వలననే కల్పిత గాంచినది. ధర 1-10-0 ఇండియా సిలోజనందు ఎచ్చటికైనను కపాలాఖర్చు విచిత్రముగా పంపబడును. (2978)

విలాసము పి. డి. సావంత్ నెం 144 నవనవాడి, బొంబాయి

బట్టోపుష్పసారము

ఇది మంచి మువ్వనగల అర్ధము. 1-2 చుక్కలు వైశ చిల్లియెడల అనేకపుష్పముల వాసనను గుప్పించి కొట్టుచుండుటయే గాక జేహమునకు చల్లదనమును ఆనందమును కలిగించును—రు 8, ఖరీదుకు రాదగిన మువ్వన తలనూనెలను 2-0-0 ఖరీదుగల యీ 1/2 డౌన్సు సీసాతో మలభముగా మారే చేసికొనవచ్చును. (3951-4) 1/2 డౌన్సుసీసా రు 2-0-0; 1/2 డౌన్సు సీసా రు 1-2-0. 1/8 (ద్రాము) సీసా 1 కి రు 0-10-0. ఎన్నిటికైనా వి. పి. చార్జీ రు 0-6-0. వి. శి. పి. ఆంధ్ర కంపెనీ, వెలిదేవీ, నెల్లూరుజిల్లా.

చాప్ మన్ జర్ నుపాకెట్టుడై రెక్కరి

జర్నలిలో చేతిపనులు చేయువారి విలాసములు స్వీట్ల ర్లందు గడియారములు తయారుచేయువారి విలాసములు 100 పేజీలగుల పుస్తకముగా ప్రయోచి యున్నాము. వెల రు 1-4-0 లు. అర్జుమ్యనప్పుడు 0-4-0 స్టాంపుతో అర్జు ప పిం మిగ్గు రు 1-0-0 కు వి. పి. చేయబడును. టి. ఆర్. ఎన్. ఆంధ్ర సర్వు. (132) సోల్ స్టోర్సు ఏ క్లెంట్లు ఆంధ్ర స్ట్రీటులకులు చేయువాడు. (వి. పి.) ఈగవల్లి అయ్యునుకోవిల్, జి. టి. మదరాసు.